

Brüssel, 1.12.2016
COM(2016) 751 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

2015. aasta aruanne Euroopa Liidu humanitaarabi- ja kodanikukaitsepoliitika ning nende rakendamise kohta

Sisukord

Sissejuhatus	3
Humanitaarabi	7
Pagulaskriis	7
Humanitaarkriisid Aafrikas.....	9
Muud humanitaarkriisid.....	12
Hädaolukordades hariduse andmine.....	13
Humanitaarabi poliitika	14
Kodanikukaitse	16
Süüria pagulaskriis.....	16
Reageerimine Ebola viirusele.....	16
Euroopa meditsiinikorpus.....	17
Loodusõnnetustele reageerimine	17
Ennetamine ja valmisolek	18
Kodanikukaitsepoliitika.....	18
Katastroofideks valmisolek ja vastupanuvõime	19
Euroopa Liidu humanitaarabi vabatahtlikud	20
Koordineerimine teiste ELi vahenditega	22
Rahalised vahendid ja inimressursid.....	24
ELi humanitaarabi eelarve on rekordiliselt suur.....	24
Inimressursid	25
Lisateave ja allikad	26
Lisad	27

SISSEJUHATUS

Aruandes kirjeldatakse liidu peamist tegevust ja poliitika tulemuslikkust 2015. aastal humanitaarabi ja kodanikukaitse valdkonnas, millega tegelemise ülesanne on Euroopa Komisjoni kodanikukaitse ja humanitaarabioperatsioonide peadirektoraadil (ECHO)¹. Humanitaarabi ja kriisiohjamise volinikul Christos Stylianidesel on topeltmandaat: **aidata leevendada humanitaarkriise kogu maailmas ja edendada kodanikukaitsega tegelevate Euroopa ametiasutuste koostööd, et reageerida loodusõnnetustele või inimtegevusest tingitud katastroofidele Euroopas ja kaugemal**².

Seda ülesannet — **aidata päästa ja hoida inimesid, vältida ja leevendada inimeste kannatusi ning kaitsta kriisidest kahjustatud inimeste isikupuutumast ja inimväarikust** — täidetakse humanitaarabi³ ja kodanikukaitseoperatsioonide kaudu⁴. ELi humanitaarabi on uute, korduvate ja pikaleveninud kriiside tõttu kannatavatele kogukondadele eluliselt vajalik. See aitab neil tulevasteks hädalukordadeks paremini valmis olla. Humanitaarabi täiendavate kodanikukaitseoperatsioonidega osutatakse kohest abi eksperdirühmade, päästetehnika ja katastroofide arengu reaalses jälgimise kaudu nii ELis kui ka mujal. Katastroofi korral võib rahvusvahelise kogukonna õigeaegne ja tulemuslik sekkumine olla elu ja surma küsimus.

Koos liikmesriikide panusega on EL maailma suurim rahastaja. **See abi** — mis põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitel 196 ja 214 — on **Euroopa solidaarsuse põhiline väljund**.

¹ Nõukogu 20. juuni 1996. aasta määruse (EÜ) nr 1257/96 (humanitaarabi kohta) artikli 19 kohaselt peab komisjon iga eelarveaasta järel esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aastaaruande, milles on kokkuvõtte selle aasta jooksul rahastatud operatsioonide kohta.

² Oma tegevuse välismõõtmega toetab volinik liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ja komisjoni asepresidenti, kelle ülesanne on juhtida ja koordineerida kõigi volinike tööd välissuhete valdkonnas. Selline lähenemisviis arvestab täielikult humanitaarabi andmise erilist korraldust, kuivõrd humanitaarabi tuleb anda vastavalt humanitaarabi põhimõtetele ja rahvusvahelisele humanitaarõigusele, üksnes kannatanute vajadustest lähtudes ja kooskõlas Euroopa konsensussega humanitaarabi valdkonnas.

³ Nõukogu 20. juuni 1996. aasta määrus (EÜ) nr 1257/96 humanitaarabi kohta (EÜT L 163, 2.7.1996, lk 1).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta otsus nr 1313/2013/EL liidu kodanikukaitse mehhanismi kohta (ELT L 347, 20.12.2013, lk 924).

Kokkuvõte

2015. aastal lisandus humanitaarkriise hoogsalt ja pidevalt. Relvastatud konfliktid ja tsiviilisikute vastu suunatud rünnakud muutusid kogu maailmas murettekitava kiirusega üha arvukamaks. Ka loodusõnnetusi, mille mõju suurendavad kliimamuutused ja rahvastiku kasv, toimub järjest sagedamini ja need on aina intensiivsemad. Kogu maailmas on ümber asuma sunnitud rohkem kui 60 miljonit inimest⁵ ning seetõttu on pikaleveninud sundränne muutunud üheks peamiseks probleemiks humanitaarabi, arengu, poliitika ja majanduse valdkonnas. Vajadused ületavad vahendeid üha enam ning humanitaar- ja kodanikukaitseabi osutamine muutub aina keerulisemaks. Sellistele enneolematutele oludele reageerimiseks on EL suunanud humanitaarabi kõige enam abi vajavatele ja kõige haavatavamatele inimestele ning ajakohastanud oma poliitilist tegevust. ELi kodanikukaitse mehhanismi abil on EL taganud ka Euroopa tasandil hästi koordineeritud tegutsemise, osutades abi loodusõnnetuste ja inimtegevusest tingitud katastroofide ohvritele nii Euroopas kui ka mujal.

- **2015. aastal andis EL humanitaarabi ja kodanikukaitseabi üle 1,5 miljardi euro.** Sellega **aidati üle 134 miljonit abisaajat**, kes olid saanud kannatada enam kui 80 riigis toimunud loodusõnnetustes või konfliktides. 2015. aasta humanitaarabi eelarve (komisjoni täidetud eelarvetest seni suurim) oli vastus järjest sagedasemaks ja tõsisemaks muutuvatele loodusõnnetustele ja teistele humanitaarkriisidele.
- Praegu ELi saabuval pagulased on kõige sagedamini pärit Süüriast. Süüria konflikt jätkub raugematult juba viiendat aastat ning on endiselt suurim humanitaar- ja julgeolekukriis maailmas. **2015. aastal eraldati Süürias ja selle naaberriikides korraldatavateks elupäästvateks operatsioonideks üle 370 miljoni euro.** Peale põgenike aitamise nende päritoluriigis rahastati ka humanitaarhädaolukorraga seotud sekkumismeetmeid transiidiriikides, eelkõige Lääne-Balkani riikides, seoses haavatavate pagulaste, varjupaigataotlejate ja rändajatega (22 miljonit eurot). Ungari, Serbia, Sloveenia, Horvaatia ja Kreeka aktiveerisid ELi kodanikukaitse mehhanismi siis, kui nad vajasisid viivitamatult materiaalselt abi pagulaste sissevooluga toimetulekuks.
- **2015. aastal suurendati Iraagile antavat humanitaarabi oluliselt: ELi eelarvest eraldati ligi 79 miljonit eurot** sellele ühele kõige kiiremini laienevale humanitaarkriisile kogu maailmas. Üks peamisi probleeme on tsiviilisikute kaitse. Iraak on ka vastu võtnud peaaegu 250 000 Süüria pagulast.
- **Saheli piirkonda rahastati 229 miljoni euroga, keskendudes eeskätt toidu- ja toitumiskriisile.** Korduvad toidukriisid Saheli piirkonnas on kõige vaesemate perekondade vastupanuvõimet tõsiselt kahjustanud ning sundinud sadu tuhandeid inimesi oma kodust lahkuma. Konfliktid Malis, Kesk-Aafrika Vabariigis ja Nigeeria põhjaosas (mis mõjutavad ka Tšaadi, Nigerit ja Kameruni) on toiduga kindlustamatust veelgi enam süvendanud.
- Pidev relvastatud konflikt Lõuna-Sudaanis, mida loetakse kolmanda tasandi hädaolukorraks, on oma kodust välja ajanud miljoneid inimesi ja tekitanud suure vajaduse humanitaarabi järele. **ELi rahastus, mis ulatus 2015. aastal**

⁵ <http://blogs.worldbank.org/opendata/record-number-forcibly-displaced-people-has-reached-60-million-worldwide-data-show>.

127 miljoni euron, on toetanud elupäästmisega seotud tegevust Lõuna-Sudaanis ja aidanud naaberriikides olevaid Lõuna-Sudaani pagulasi.

- **2015. aasta detsembris teatas EL, et panustab 125 miljonit eurot**, et rahastada hädaabimeetmeid riikides, mis on saanud kahjustada äärmuslikust **El Niño** nimelisest ilmastikunähtusest Aafrikas, Kariibi mere piirkonnas ning Kesk- ja Lõuna-Ameerikas. **Sihipäraseid katastroofiohu vähendamise ja kohaliku suutlikkuse suurendamise meetmeid** toetatakse iseäranis haavatavates piirkondades.
- 2015. aasta juulis liigitas ÜRO Jeemeni kriisi kolmanda tasandi hädaolukorraks. **ELi humanitaarabi, mis ulatus 2015. aastal 50 miljoni euron**, on suunatud nii Jeemeni riigisestele põgenikele kui ka Jeemenist pärit pagulastele. Koosmõjus vaesuse, sundränne ja kasvavate toiduhindadega on konflikt juba niigi tõsist humanitaarkriisi veelgi enam süvendanud. Samuti mõjutab Jeemenit otseselt Aafrika Sarvel toimuv humanitaarkriis.
- Ukrainas vajavad humanitaarabi miljonid inimesed riigi idaosas toimuva konflikti tõttu. **ELi eelarvest eraldati 30 miljonit eurot Ukraina inimestele antavaks humanitaarabiks ja kiire taastumise abiks**. Peale selle anti ELi kodanikukaitse mehhanismi kaudu mitterahalist abi.
- Nepali maavärina ohvritele eraldati **15 miljonit eurot vahetuks hädaolukorras antavaks humanitaarabiks, samuti saadeti ELi kodanikukaitse mehhanismi alusel kohapeale kodanikukaitse eksperte, otsingu- ja päästerühmi, esmaabirühmi ning abivahendeid**.
- **2015. aastal muutus suureks poliitiliseks prioriteediks hädaolukordades hariduse andmine**. Hariduse andmine on elupäästev humanitaarabiga seotud sekkumismeede, arvestades seda, kuivõrd suur oli sundränne möödunud aastal. 2015. aastal anti hädaolukorra abi raames haridust enam kui 1,5 miljonile lapsele.
- 2015. aastal **aktiveeriti ELi kodanikukaitse mehhanism 25 hädaolukorras** (eelhoiatuste, seire- ja abitaotluste alusel) ning sellele laekus **19 taotlust otsese abi saamiseks** nii ELis kui ka teistes katastroofist kahjustatud riikides.
- **2015. aastal toimus ka seni kõige edukam Euroopa kodanikukaitse foorum**, iga kahe aasta tagant toimuv suur konverents, kus osalevad kõik Euroopa ja mõned rahvusvahelised kodanikukaitse sidusrühmad. 2015. aasta foorum toimus platvormina, millelt sai ametlikult alguse töö naaberriikidega ning uus oluline töösuund seoses kodanikukaitstes kasutatavate kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemidega.
- **EL on teinud erakordseid pingutusi, et võidelda Lääne-Aafrikas valitseva ebola epideemiaga alates puhangu algusest 2014. aasta märtsis**. Humanitaarabi oli suunatud kõige pakilisematele vajadustele, lisaks saadeti ELi kodanikukaitse mehhanismi kaudu kohapeale hädaabi varustust ja eksperte. Tänu sellistele meetmetele suudeti haigus lõpuks 2015. aasta jaanuaris seljatada. Ebola kriisist saadud õppetundidele tuginedes loodi 2015. aastal ELi kodanikukaitse mehhanismi vabatahtlike reservi raames Euroopa meditsiinikorpus.
- Jaapanis Sendais 2015. aasta märtsis toimunud kolmandal katastroofiohu vähendamist käsitleval ÜRO maailmakonverentsil võeti vastu uus katastroofiohu

vähendamise raamistik. **Liit võttis juhtrolli senisest tugevama katastroofiohu vähendamise raamistiku loomisel**, määratledes edasised sammud ohtude vähendamiseks ja katastroofidele vastupanuvõime tugevdamiseks ning võttes sealjuures arvesse säästvat arengut ja koostoimet kliimamuutustega seotud meetmetega.

- Esimesed konkursikutsed vabatahtlike lähetamiseks **Euroopa Liidu humanitaarabi vabatahtlikke käsitleva algatuse raames** avaldati 2015. aastal. Algatus annab 2020. aastani kuni 18 000 inimesele võimalusele osaleda vabatahtlikuna humanitaarabioperatsioonides kõikjal maailmas.

HUMANITAARABI

Euroopa Liit on endiselt teistele eeskujuks olev humanitaarabi rahastaja. Komisjon tagab, et igasugune sekkumismeede on kooskõlas humanitaarabi põhimõtetega, asjakohaselt suunatud kõige haavatavamatele abisaajatele ja põhineb nõuetekohasel teavitamisel ja vajaduste hindamisel. Sekkumismeetmed tagavad kriitiliste sektorite rahastamise kulutõhususe ja -tasuvuse, mobiliseerivad partnereid ning toetavad üleilmse humanitaarabisüsteemi üldist võimekust. Nende põhimõtete olulisust humanitaaruumi säilitamises on laialdaselt tunnustatud välis- ja sõltumatutes hinnangutes komisjoni humanitaarabioperatsioonidele (kokkuvõtte 2015. aastal koostatud hinnangutest humanitaarabiprojektidele on toodud 1. lisas. Kodanikukaitse hinnang põhineb selle õiguslikku alust puudutavatel nõuetel. Liidu kodanikukaitse mehhanismi üldine hindamine algab 2016. aasta teisel poolaastal. Seega kodanikukaitset käsitlevaid meetmeid 2015. aastal ei hinnatud).

Pagulaskriis

Süüria

Euroopa Liit ja selle liikmesriigid juhivad rahvusvahelist reageerimist Süüria kriisile. Süüria pagulaste arv naaberriikides ja piirkonnas laiemalt on hinnanguliselt kasvanud üle 4,5 miljoni ning Süüria riigisiseste põgenike arvuks hinnatakse 6,5 miljonit. **2015. aastal eraldati ELi eelarvest Süürias korraldatavateks elupäästvateks operatsioonideks üle 160 miljoni euro.** Peamised strateegilised prioriteedid keskendusid mitut sektorit hõlmavatele, kiiretele, paindlikele ja reageerivatele meetmetele hädaolukordades, samal ajal jätkati tavapärase humanitaarabi andmist varasematele põgenikele ja haavatavatele inimestele. Enamik pagulastest leiab varjupaiga sellistes riikides ja selliste inimeste seas, kes juba niigi võitlevad vaesuse ja raskustega, seetõttu on selle piirkonna vastuvõtavad kogukonnad sageli ka ise pakutava humanitaarabi saajad.

Riigipõhine lähenemisviis „Kogu Süüria“ põhineb **neljast sambast koosneval strateegial, mis hõlmab läbirääkimistel põhinevat juurdepääsu, hädaolukordadele reageerimist, kaitset ning aruandekohustust ja partnerluste toetamist.** 2015. aasta strateegilise reageerimiskava ühe peamise rahastajana aitas liit toetada 12 miljonit abisaajat tervishoiuteenustega, 5 miljonit inimest kaitseteenustega, 8 miljonit inimest vee-, sanitaar- ja hügieeniteenustega ning rohkem kui 6 miljonit haavatavat riigisisest põgenikku varjupaiga leidmise ja tarbeesemetega. Samuti osales liit järjest enam rahvusvahelistes diplomaatilistes algatustes (näiteks Viini kõnelustes) ja toetuspüüdlustes, mille eesmärk oli edendada humanitaarabi aluspõhimõtete ja rahvusvahelise humanitaarõiguse austamist.

Naaberriigid

2015. aastal eraldati ELi eelarvest 97 miljonit eurot Liibanonile eesmärgiga toetada umbes 665 000 inimest, pöörates erilist tähelepanu naistele ja lastele. Mitmeotstarbelise rahalise abi andmise, spetsialiseerunud elupäästva tervishoiu, eluaseme ning vee ja kanalisatsiooniga varustamise abil keskenduti kõige haavatavamatele pagulastele ja nende põhivajaduste täitmisele. Peale selle rahastati konkreetseid kaitsetegevusi, näiteks kuriteoohvrite nõustamist ja neile õigusabi osutamist.

Jordaanias olid esikohal kõige kulutõhusamad ja tulemuslikumad põhivajadustele keskenduvad lahendused, **milleks anti rahalist abi kokku 58 miljoni euro ulatuses**. Nii näiteks toetas liit UNICEFi, kes aitas kõige haavatavamatest Süüria pagulasperedest pärit 56 000 tüdrukut ja poissi rahalise toetusega, mille suurus oli 20 Jordania dinaari iga lapse kohta kuus. Programmi vahetu eesmärk oli takistada haavatavatel perekondadel toetumast negatiivsetele toimetulekumehhanismidele, näiteks laste tööle rakendamine või raha kokkuhoiu nimel vähem söömine, aidates katta iga lapsega konkreetset seotud vajadusi ja kulutusi. Selle tulemusena teatas üle 50 % peredest, et on suutnud vältida vähemalt ühte negatiivset toimetulekustrateegiat, ning 91 % valimirühmast teatas, et see parandas pere üldist heaolu.

Pärast aastakümneid kestnud konflikti näevad haavatavad iraaklased suurt vaeva, et kolmandat aastat valitsevas keerulises hädaolukorras ellu jääda. Sõdimise ja usulahkudevahelise vägivalda tõttu on ümber asustatud miljoneid inimesi. Iraak seisab silmitsi mitte ainult oma sisekonflikti, vaid ka naaberriigis Süürias toimuva konflikti tagajärgedega. Riik on vastu võtnud sadu tuhandeid registreeritud Süüria pagulasi. Järjest suurenevale humanitaarabi vajadusele reageerimiseks on **liit märkimisväärselt suurendanud Iraagile antavat humanitaarabi: 2015. aastal eraldati selleks ligi 79 miljonit eurot**. Abi andmise eesmärk oli pakkuda kaitset Iraagi riigisestele põgenikele, Süüria pagulastele ja teistele konfliktidest mõjutatud haavatavatele inimrühmadele ning nende olukorda leevendada.

2015. aastal kuulutati **Türgi** maailma suurimaks pagulasi vastuvõtvaks riigiks. Aasta lõpuks oli seal registreeritud üle 2,5 miljoni Süüria pagulase. **ELi eelarvest eraldati peaaegu 36 miljonit eurot** humanitaarabiks, mis rahuldaks kõige haavatavamate inimeste pakilisi vajadusi. Üks peamisi prioriteete oli tervishoiusektor, eriti sõjas haavata saanute keheline taastusravi / operatsioonijärgne hooldus ning esmatasandi tervishoiuteenused väga halvasti varustatud piirkondades umbes 130 000 inimese jaoks. Teine suur prioriteet on umbes 230 000 inimeseni jõudvad programmid, millega antakse kõige haavatavamatele pagulasperedele sooduskuponge igapäevaste majapidamistarvete ostmiseks.

Samuti avaldas 15. oktoobril 2015. aastal kogunenud Euroopa Ülemkogu heameelt ELi ja Türgi ühise tegevuskava üle, mis on osa terviklikust koostöökavast, mis põhineb jagatud vastutusel, vastastikustel kohustustel ja nende täitmisel. Türgi toetamiseks loodud pagulasrahastuga⁶ eraldatakse märkimisväärsed uusi rahalisi vahendeid ja luuakse koordineerimisvahend, millega tagada, et pagulaste ja vastuvõtivate kogukondade vajadustele reageeritakse terviklikult ja koordineeritult. Ajavahemikul 2016–2017 koordineerib pagulasrahastu kokku 3 miljardi euro kasutamist.

2015. aastal saabus ELi üle miljoni inimese, kellest enamik kasutas nn Lääne-Balkani rändeteed ehk liikus läbi Türgi ja seejärel läbi Kreeka eesmärgiga jõuda Kesk- ja Põhja-Euroopasse. **ELi eelarvest rahastati 22 miljoni euro suuruses summas ka humanitaarhädaolukorraga seotud sekkumismeetmeid Lääne-Balkani riikides** eesmärgiga toetada haavatavaid pagulasi, varjupaigataotlejaid ja rändajaid, kes vajavad abi. Seeläbi anti erakorralist toetust (toidu, vee, hügieenitarvete, tarbeesemete, tervishoiuteenuste, elementaarse kaitse ja talvevarustuse näol) suure pagulaste arvuga kohtades, sealhulgas piiril ja registreerimispunktides.

⁶ COM/2015/9500 final

Humanitaarkriisid Aafrikas

Sahel

Sahel on üks maailma vaesemaid piirkondi, mis parajasti toibub neljast järjestikusest toidu- ja toitumiskriisist alates 2005. aastast ning mille olukorda raskendab kliimamuutuste mõju. Need korduvad kriisid on rängalt kahjustanud vastupanuvõimet kõige vaesemate perekondade puhul, kes aasta-aastalt, eriti saagikoristuste vahelisel pikal perioodil, näevad suurt vaeva, et põhilisi toiduvajadusi rahuldada. **2015. aastal toetati Saheli piirkonda (Burkina Faso, Kamerun, Tšaad, Mali, Mauritania, Niger, Nigeeria ja Senegal) kokku 229 miljoni euroga, kusjuures toetus keskendus toidu- ja toitainekriisile.**

Tšaad, mis on üks maailma kõige vähem arenenud riike, seisab pideva toiduga kindlustamatuse, alatoitumise, looduslike ohtude, epideemiate ja inimeste massilise ümberasustamise tõttu jätkuvalt silmitsi keerulise hädaolukorraga. **EL andis 2015. aastal Tšaadile kokku 58 miljonit eurot humanitaarabi**, mis võimaldas 75 000 majapidamisel endale rahaliste toetuste ja sooduskupongide abil põhitoiduaineid soetada. Aastakümneid kestnud poliitiline ebastabiilsus ja loodusõnnetused naaberriigis Kesk-Aafrika Vabariigis on Tšaadi toonud hulgaliselt pagulasi, mis paneb juba varem ülekoormatud ressurssidele täiendava koormuse.

Nigeeria kirdeosas sunnib rahvast massiliselt välja rändama nii pikaleveninud toiduga kindlustamatus kui ka Boko Harami ulatuslik vägivaldsemine. **2015. aasta jooksul eraldati ELi eelarvest Nigeeriale suunatud humanitaarabiks 21,5 miljonit eurot**, millest rahastati erakorralist toiduabi ning tervishoiu- ja kaitseteenuseid põgenikele ning konfliktiohvritele. Üle kahe miljoni nigeerlase on olnud sunnitud riigi sees ümber asuma ning üle 190 000 inimese on põgenenud naaberriikidesse Nigerisse, Kameruni ja Tšaadi. Humanitaarabi pakkuv kogukond usub, et tulekul on uus suur sundrände laine seoses elanike pideva evakueerimisega Tšaadi järve saartelt piirkonnas toimuvate sõjaliste operatsioonide tõttu.

Lõuna-Sudaan

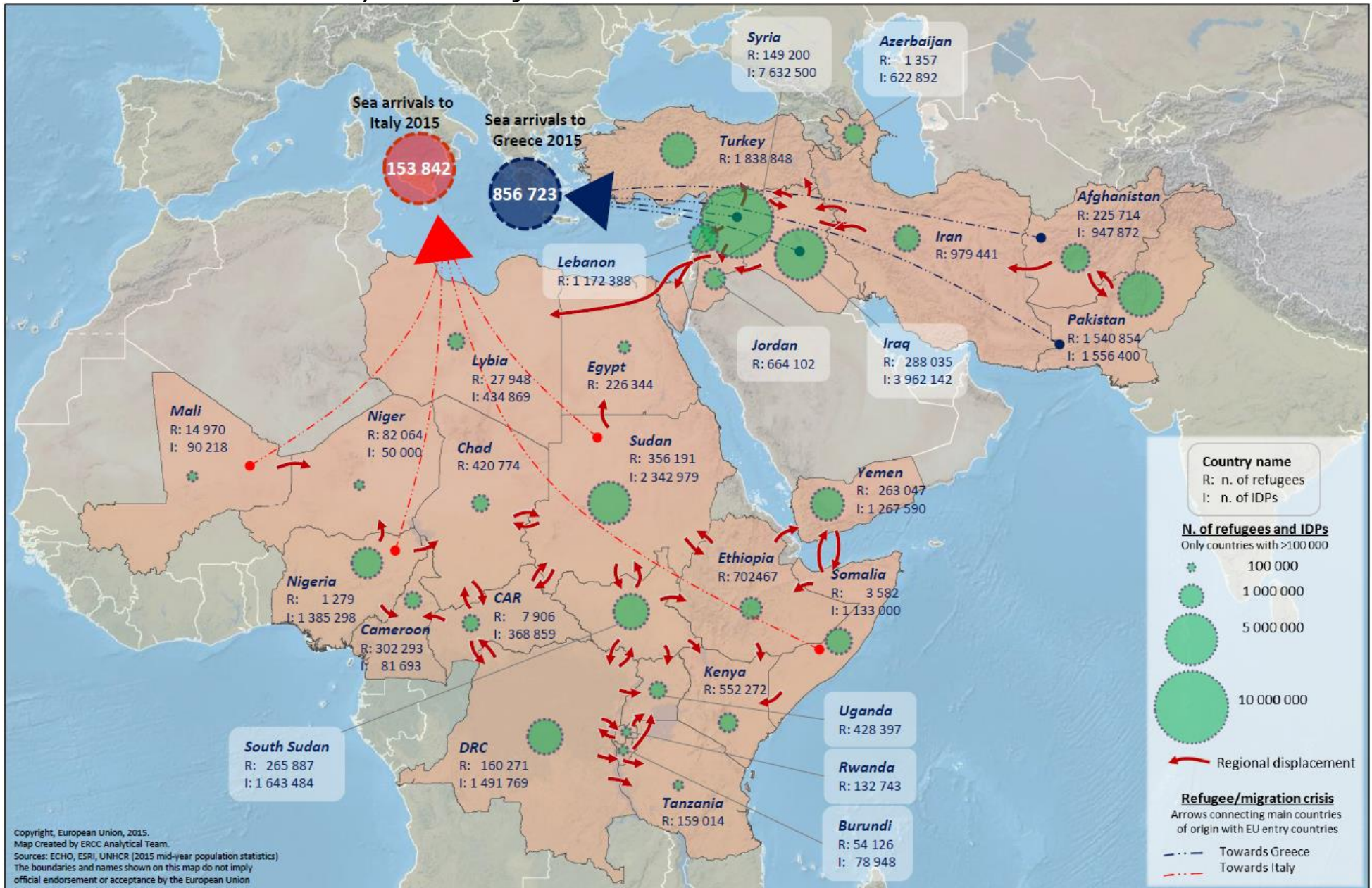
Lõuna-Sudaani on laastanud pidevad kriisid, mis on tekitanud suure vajaduse humanitaarabi järele. **ELilt pärineb üle 40 % kogu Lõuna-Sudaani saadetavast rahalisest humanitaarabist**, mille eesmärk on toetada hinnanguliselt kahte miljonit inimest puudutavaid elupäästvaid programme. Ainuüksi 2015. aastal andis EL riigile rahalist abi 127 miljoni euro ulatuses. 2013. aasta detsembrist alates kestnud relvastatud konfliktis on tuhanded inimesed hukkunud ja üle kahe miljoni on olnud sunnitud oma kodudest lahkuma. 2015. aasta augustis sõlmiti küll rahuleping, ent seni ei ole riigis rahust mingeid märke.

Kesk-Aafrika Vabariik

Kesk-Aafrika Vabariigi poliitiline ebastabiilsus ja loodusõnnetused, sealhulgas haavatavus kliimamuutuste suhtes, on kaasa toonud riigi majanduse hävimise, puuduliku arengu ja riiklike institutsioonide nõrgenemise. Alates konflikti algusest 2013. aastal on EL olnud 73 miljoni euroga suurim humanitaarabi andja. Olukord püsib äärmiselt habras. 2015. aastal **andis EL Kesk-Aafrika Vabariigile kokku 25 miljonit eurot humanitaarabi**, toetades projekte, mis hõlmasid kaitset, juurdepääsu tervishoiule, toidu- ja toitumisabi, puhta vee ko haletoimetamist, sanitaarteenuseid, logistikat ja humanitaarabi koordineerimist. 2015. aasta mais peeti Kesk-Aafrika Vabariigi teemal

kõrgetasemeline rahvusvaheline konverents, kus keskenduti riigi humanitaarabiga seotud vajadustele, taastumisele ja vastupanuvõime suurendamisele.

Inimeste sundränne: Lähis-Ida, Kesk-Aasia ja Aafrika 2015

Muud humanitaarkriisid

El Niñost põhjustatud kriis

EL teatas, et eraldab 125 miljonit eurot hädaabimeetmete rahastamiseks El Niño teele jäänud Aafrika, Kariibi mere piirkonna ning Kesk- ja Lõuna-Ameerika riikides. See viimase kolmekümne aasta üks ulatuslikumaid ilmastikunähtusi, mida võimendavad kliimamuutused, on kahju tekitanud enam kui 41 miljonile inimesele kogu maailmas⁷. Üks kõige rohkem El Niño ilmastikunähtuse tõttu kannatada saanud riike on Etioopia, kus toiduga kindlustamata inimeste arv suurenes põua tõttu 2,9 miljonilt (jaanuaris 2015) 8,2 miljonini (oktoobris 2015).

Jeemen

Jeemen seisab silmitsi keerulise ja mitmetahulise kriisiga, mille keskmes on poliitiline ebastabiilsus, relvastatud konfliktid, halvad majandusnäitajad ning pidev arengu mahajäämus. Üle 47 % rahvastikust elab vähem kui kahe euroga päevas allpool vaesuspiiri ja riik on alatoitluse poolest maailmas kolmandal kohal. **2015. aastal eraldati ELi eelarvest 50 miljonit eurot, et aidata Jeemeni elanikke, keda mõjutavad konfliktid, sundränne, toiduga kindlustamatus ja alatoitus.** Suurt osa rahalisest humanitaarabist kasutatakse riigisiseste põgenike, Aafrika Sarvelt pärit pagulaste ning kodukohast lahkuma sunnitud inimesi vastuvõtivate kogukondade varustamiseks toidu, vee ja sanitaarteenuste, põhiliste tervishoiuteenuste, eluaseme ja majapidamistarvetega.

Ukraina

Ukraina humanitaarkriis on ELi tegevuskavas jätkuvalt tähtsal kohal. Konflikti, sundränne ja äärmise vaesuse koosmõju tõttu vajavad humanitaarabi miljonid Ukraina elanikud. **2015. aastal rahastati ELi eelarvest projekte kokku 30 miljoni euro eest ning need aitasid otseselt enam kui 800 000 ukrainlast.** Sihtrühmad olid kõige haavatavamad lapsed, eakad ja üksikvanemaga majapidamised, ent abistati ka riigisiseseid põgenikke, konfliktipiirkondadest põgenenud pagulasi ja tagasipöördujaid. Sageli anti abi rahas ja sooduskupongides, mis on osutunud väga tõhusaks ja tulemuslikuks abikanaliks, kuna see ergutab otseselt kohalikku majandust ning aitab säilitada olukorrast mõjutatud inimeste väärikust. Samuti edastati ELi kodanikukaitse mehhanismi kaudu materiaalselt abi. 2015. aasta jaanuaris korraldati ELi ühisoperatsiooniga abisaadetiste lennutransporti ja maanteevedu.

Nepal

2015. aasta aprillis tabas Kesk-Nepali hävitav maavärin, mis tappis ligi 9 000 inimest ja tegi maatasa terveid külasid. EL eraldas riigile kohe humanitaarabi korras 15 miljonit eurot, et aidata leevendada kõige pakilisemaid vajadusi (ajutine varjupaik, vältimatu arstiabi, vesi ja kanalisatsioon, elatusvahendid ja logistika) ning edendada valmisolekut katastroofideks ja katastroofiohu vähendamisele suunatud tegevust. Maavärinale järgnenud päevadel käivitati Nepali ametiasutuste taotlusel ELi kodanikukaitse mehhanism. Selle toel saadeti riiki kolm moodulit (kõrge raskusastmega otsingu- ja päästetööd linnas, meditsiinipunktid ja veepuhastus), samuti ehitustehnilisi eksperte ning muud tehnilist abi, peale selle mitterahalist abi ja abimeeskondi. Tänu komisjoni pidevatele toetuspüüdlustele koostati Nepalis riiklik katastroofiohje strateegia.

⁷

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-1513_en.htm

Unustatud kriisid

EL pöörab tähelepanu ka sellistele kriisidele, mis jäävad meediakajastusest kõrvale, ning osaleb paljude nn unustatud kriiside lahendamisel⁸. **2015. aastal oli nende seas sahrawi pagulaste kriis Alžeerias, rohingja pagulaste kriis Myanmaris/Birmas ning Colombia pagulaste kriis Ecuadoris ja Venezuelas⁹.** Unustatud kriiside hindamise käigus tuvastatakse tõsised humanitaarkriisi olukorrad, kus kannatanud ei saa rahvusvahelist abi piisavalt või üldse mitte. Selliseid kriise iseloomustab meedia vähene tähelepanu, rahastajate huvipuudus ja nõrk poliitiline tahe kriisi lahendamiseks, mille tulemusena ei ole humanitaarabi osutajaid piisavalt. 2015. aastal eraldas EL ligi 17 % algsest humanitaarabi eelarvest unustatud kriiside tarbeks.

Hädaolukordades hariduse andmine

Pooled kogu maailmas toimuvate konfliktide ohvrid on lapsed, kes kuuluvad ühtlasi kõige haavatavamate ohvrite rühma. Lisaks võimalikele vigastustele ja sundrändele on kriisiaegadel väga suur ka perekonna lagunemise oht. Laste perekonnast eraldamise tõenäosus on väga suur ja ka selle mõju lastele on tohutu. Katastroofi korral katkeb miljonite laste haridustee. Konfliktide mõju neile lastele on sageli pikaajaline ja võib pikaleveninud kriiside puhul tuua kaasa olukorra, kus korraliku hariduse puudumine viib vägivaldsemiseni, kuna täiskasvanueas kordavad need lapsed samu vägivaldseid käitumismustreid, mida nad oma lapsepõlves kogesid. Koolist eemale jäänud lapsed jäävad ilma võimalusest arendada endas vajalikke oskusi, et luua endale ja oma riigile jõukamat tulevikku.

Hädaolukordades võib haridus luua lastele vähemalt osalise ettekujutuse normaalsusest ja turvalisusest ning see pakub neile traumadest üle saamiseks vajalikku psühhosotsiaalset tuge. Sageli loevad haridust esmatähtsaks ka kriiside all kannatavad kogukonnad ise.

Hädaolukordades hariduse andmine muutus 2015. aastal peamiseks prioriteediks. Hariduse andmine on elupäästev humanitaarabiga seotud sekkumismeede, mida toetavad ELi algatus „Rahu lapsed“ ja muud algatused. Ajavahemikul 2012–2015 on haridusprogrammidesse suunatud üle 23 miljoni euro (selle hulgas on ka Luksemburgi ja Austria panus) **ning neist programmidest on kasu saanud üle 1,5 miljoni lapse 26 riigis üle kogu maailma.** Komisjon on võtnud kohustuse suurendada hädaolukorras antavasse haridusse suunatava humanitaarabi osakaalu 1 %-lt 2015. aastal (11 miljonit eurot) 4 %-le 2016. aastal, mis on ühtlasi ÜRO eesmärk.

ELi rahastatud haridusprogrammid on kohandatud selliseks, et need võtaksid arvesse laste erinevaid vajadusi olenevalt vanusest, soost ja muudest spetsiifilistest asjaoludest. Meetmete hulka kuuluvad nii kooli pääsemise lihtsustamine (sealhulgas järeleaitamistunnid) kui ka koolivormide ja õppematerjalide soetamine ning laste

⁸ Unustatud kriiside all mõeldakse tõsiseid ja pikaleveninud humanitaarkriisi olukordi, kus kannatanud ei saa rahvusvahelist abi piisavalt või üldse mitte ning kus puudub poliitiline tahe kriisi lahendamiseks, mille üks põhjus on meedia tähelepanu puudumine. Selle all mõeldakse peamiselt pikaleveninud konfliktiolukordi, kuid see võib tähendada ka selliseid kriise, mille on põhjustanud korduvate loodusõnnetuste kumulatiivne mõju, või lausa mõlemat korraga.

⁹ Unustatud kriiside hindamise käigus 2015. aastal tuvastati kümme unustatud kriisiolukorda: Alžeeria – sahrawi pagulaste kriis; Bangladesh – rohingja pagulaste kriis ja Chittagongi mägipiirkonna konflikt; Kamerun; Tšaad; India – konfliktid Jammus ja Kashmiris, Kesk-Indias (naksaliitidest mässulised) ja Kirde-Indias; Myanmar/Birma – Katšini konflikt ja Arakani kriis; Pakistan; Sudaan; Jeemen; Colombia kriis – Colombia riigisisese relvakonflikti tõttu kannatavad riigi elanikud ning Colombia pagulased Ecuadoris ja Venezuelas.

transportimine haridusasutusse. Samuti eraldab EL raha selleks, et remontida kahjustatud koolihooneid ning ehitada uusi õppimiskohti ja -keskusi. ELi toetus võimaldab juurdepääsu ka kutseharidusele ja psühhosotsiaalsele abile.

Humanitaarabi poliitika

2015. aasta enneolematud humanitaarkriisid avaldasid Euroopale otsest mõju: pagulaste ja rändajate arv suurenes ulatuslikult. Seda arvestades on liit nõudnud rahvusvaheliselt kogukonnalt suuri koordineeritud jõupingutusi, et reageerida kogu maailma humanitaarkriisidele, ohjata paremini katastroofiohte ja kaasata rohkem arenguvaldkonnas tegutsejaid pikaleveninud sundrände olukordades. Esimene ÜRO kokku kutsutud ülemaailmne humanitaarabi käsitlev tippkohtumine toimus 23.–24. mail 2016. aastal Istanbulis ja sellest võtsid osa paljud sidusrühmad. Liidul oli 2015. aastal tippkohtumise toetamises ja selleks ettevalmistumises oluline positsioon. Liit aitas korraldada ettevalmistavat Euroopa arutelu (mis toimus 3.–4. veebruaril 2015 Budapestis) ja jälgis tähelepanelikult kõiki teisi piirkondlikke arutelusid ning ka 2015. aasta oktoobris toimunud üleilmset arutelu. Samuti osales ta ÜRO humanitaarasjade koordinatsioonibüroo korraldatud uuringutes ning toetas tippkohtumise sekretariaadi tööd.

Komisjoni 2. septembri 2015. aasta teatises¹⁰ toodi välja ELi prioriteedid tippkohtumiseks: rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimine; abi tõhusa osutamise tagamine; tihedam humanitaarabi ja arenguvaldkonna koostöö, sealhulgas pikaleveninud kriisides; partnerlus kohalike, riiklike ja piirkondlike osalistega; tõhus ja piisav rahaline humanitaarabi.

Humanitaarabi poliitika ja selle ulatus

Rahvusvahelise koostöö raames on EL jätkanud privilegeeritud dialooge nii OECD arenguabi komiteesse kuuluvate kui ka mittekuuluvate rahastajatega. EL korraldas oma esimesed strateegilised dialoogid Jaapani ja Austraaliaga, et leida sünergiat, arutada ülemaailmseid valupunkte ja jagada prioriteete. Samuti tugevdas EL oma koostööd Islami Koostöö Organisatsiooniga, Araabia Liigaga ja Araabia Ühendemiraatidega. Üks näide koostööst on Jiddah's koos Islami Koostöö Organisatsiooniga peetud seminar.

Komisjon jätkas tegevust tsiviil- ja sõjandusvaldkonnas tehtava koostöö juhina, kujundades aktiivselt ELi sõjalist sekkumist selliseks, et see vastaks paremini humanitaarabi kogukonna vajadustele ja oleks sujuvamalt koordineeritud, nt Euroopa Liidu merevägede Vahemeres peetava operatsiooni EUNAVFOR MED Sophia planeerimise ja juhtimise puhul. Samuti on komisjon aktiivselt kujundanud seda, kuidas kaitstakse tsiviilisikuid ELi juhitud sõjalistes operatsioonides, et see kajastaks humanitaarkaitsega arvestamist ja rahvusvahelise humanitaarõiguse austamist.

Ümber asuma sunnitud inimeste enneolematult suure arvu tõttu kogu maailmas (60 miljonit) tuli 2015. aasta teises pooles koostada olukorrast ülevaade. Tööd juhtisid asjaomased komisjoni talitused ja selle eesmärk oli välja selgitada kõik praeguse pagulaskriisi haldamisega seotud poliitilised algatused, asjakohased õigusaktid, tegevused, saadud kogemused ja puudujäägid ELi tasandil. 26. aprillil 2016 võttis komisjon vastu teatise sundrände ja arenguabi kohta „Väärikas elu: abist sõltumise

¹⁰

COM(2015) 0419 final

asemel iseseisvaks¹¹ ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokumendi¹². Teatise eesmärk on kehtestada uus arengukeskne lähenemine pagulaste, riigisiseste põgenike, vabatahtlike tagasipöördujate ja nende vastuvõtjate toetamiseks partnerriikides.

Temaatiliste strateegiate lõimimine humanitaarabioperatsioonidesse

Toit ja toitumine

2015. aastal juhatas ja juhtis komisjon liidu nimel toiduabi konventsiooni komitee tööd. Aasta jooksul koostati muu hulgas komitee ühisavaldus ülemaailmsele humanitaarabiteemalisele tippkohtumisele. Toiduabi komiteest on saanud oluline poliitilise arutelu platvorm.

Mõnes humanitaarkatastroofis säilib küll turgude ja kaupluste varustamine toiduga, ent katastroofist mõjutatud inimesed kaotavad oma ostujõu. Sellistel puhkudel tagab nn sularahameetod selle, et humanitaarabi jõuab otse ja õigel ajal just nendeni, kes seda kõige rohkem vajavad. Sularahaülekanded on kiired ja kulutõhusad ning annavad puudustkannatavatele inimestele suurema valikuvõimaluse. Selle variandi eeliste seas on ka kasulikkus kohalikule majandusele, abisaajate võimestamine, inimväärkuse säilitamine ja otsustusvõime andmine inimestele, kes saavad ise valida, mida osta. 2015. aasta märtsis toetas nõukogu dokumenti „10 common principles for multi-purpose cash-based assistance to respond to humanitarian needs“ (10 üldist põhimõtet seoses mitmeotstarbelise rahalise abiga humanitaarabi vajadustele reageerimiseks). Selles dokumendis hinnatakse võimalusi anda mitmeotstarbelist rahalist abi nii praktilistest kui ka poliitilistest seisukohtadest lähtuvalt.

Varjupaika ja asulaid käsitlevad suunised

Põgenike arvu märkimisväärne suurenemine viimasel aastakümnel ning pidevad majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkonnaga seotud probleemid kliimamuutuste tõttu on oluliselt suurendanud vajadust tõhusate ja tulemuslike humanitaarabiga seotud sekkumismeetmete abil loodavate varjupaikade ja inimasulate järele. Seetõttu tuleb suurendada üleilmset tehnilist võimekust varjupaikade ja asulate loomiseks ning kasutada raha tõhusamalt, et mõju järjest arvukamatele abivajajatele oleks suurem. Aastas eraldatakse sellele valdkonnale kuni 180 miljonit eurot ning valdkonna parimate tavade koondamiseks on praegu koostamisel suunised, mille väliskonsultatsiooni etapp lõppes 2015. aastal.

¹¹ COM(2016) 234.

¹² SWD(2016) 142.

KODANIKUKAITSE

ELi kodanikukaitseabi osutamist koordineerib hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskus. Abi koosneb ELi kodanikukaitse mehhanismis osalevate riikide¹³ valitsustelt saadud abist, mis toimetatakse kohale vahetult pärast katastroofi. Hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskus jälgib kogu maailmas toimuvaid kriise ööpäev läbi ning tagab seeläbi, et EL ja selle liikmesriigid võtavad lisameetmeid.

Mehhanism tagab selle, et Euroopas ja mujal toimunud loodusõnnetuste ja inimtegevusest tingitud katastroofide ohvrite abistamine oleks Euroopa tasandil hästi koordineeritud, sealhulgas juhtudel, kus tuginetakse solidaarsusklauslile (ELi toimimise lepingu artikkel 222). 2015. aastal aktiveeriti ELi kodanikukaitse mehhanism 25 hädaolukorras (eelhoiatuste, seire- ja abitaotluste alusel) ning sellele laekus 19 taotlust otsese abi saamiseks ELis ja muudes õnnetusest või katastroofist kahjustatud riikides. Samal ajal püüdleb komisjon koos liikmesriikidega tõhusate ennetus- ja valmisolekumeetmete poole.

Süüria pagulaskriis

ELi kodanikukaitse mehhanism toetab liikmesriike ja naaberriike selliste suurte pagulaskriisi lainete ajal, mis ületavad nende riikide kiirreageerimisvõimekust.

Alates 2015. aasta teisest poolest on mehhanismi kaudu abi taotlenud Ungari, Serbia, Sloveenia, Horvaatia ja Kreeka. Oma abi on pakkunud viisteist riiki ning neli abitaotlust jäi veel 2016. aastal aktiivseks. ELi eelarvest eraldati 490 000 eurot kaupade transportimiseks ja kättetoimetamiseks kriisist kahjustatud riikidesse.

Näiteks Serbia seisis silmitsi pagulaste ja Kreekast Ungarisse või Horvaatiasse minna soovivate pagulaste ja rändajate massilise sissevooluga. Pagulaste sissevooluga toimetulekuks sai Serbia teistelt Euroopa riikidelt 2015. aasta septembris mitterahalist abi sõidukite, kütuse, hügieenitarvete, voodite, madratsite ja toidu näol.

Kreekale on mitterahalise abina saadetud telke, voodeid, magamiskotte, tekke, hügieenitarvete komplekte, voolugeneraatoreid, veepumpasid, tuletõrjevarustust ja muud erivarustust.

Ka Ungari, Sloveenia ja Horvaatia on saanud mehhanismis osalevatelt riikidelt materiaalselt abi, näiteks talvekindlaid telke, voodeid ja tekke, et nad tuleksid pagulaste ja varjupaigataotlejate saabumiseks paremini toime.

Reageerimine Ebola viirusele

14. jaanuaril 2016. aastal kuulutas Maailma Terviseorganisatsioon (WHO), et ebola edasikandumine Lääne-Aafrikas on lõppenud. Alates seni suurima ebola epideemia algusest (märtsis 2014) on EL ja selle liikmesriigid kiiresti mobiliseerinud oma poliitilised, rahalised ja teaduslikud vahendid eesmärgiga aidata Ebola viiruse levikut piirata, seda ravida ja sellest lõplikult võitu saada. Epideemia algusest alates on EL oma 71 miljoni euro suurusest humanitaarabi kogueelarvest tegelenud kõige pakilisemate vajaduste

¹³ 2015. aastal oli liikmeid 33, mille hulgas oli 28 ELi liikmesriiki pluss Island, Norra, endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik, Montenegro ja Serbia, ning 2016. aastal pärast Türgi liitumist on liikmeid 34 (4.4.2016).

rahuldamisega ja osutanud selleks tugiteenuseid, sealhulgas epideemia seiret, diagnoosimist, ravi ja meditsiinitarvikuid; arstide ja õdede kohapeale saatmist; tervishoiutöötajate koolitamist ja inimeste teadlikkuse suurendamist.

Hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskus täitis ELi reageerimise koordineerimisel olulist rolli, pidades regulaarselt ELi ebola rakkerühma koordineerimiskoosolekuid, millel osalesid kõik asjaomased komisjoni talitused (peakorteris ja kohapeal), Euroopa välisteenistus, ELi delegatsioonid, ELi liikmesriigid, ÜRO asutused ja ELi humanitaarabi partnerid. Liikmesriigid koordineerisid oma tegevust ELis otsusega nr 1082/2013/EL (tõsiste piiriüleste terviseohtude kohta)¹⁴ asutatud terviseohutuse komitee regulaarsetel koosolekutel, võttes aluseks kiired riskihinnangud, mille on koostanud Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus¹⁵. ELi kodanikukaitse mehhanismi aktiveerimine võimaldas liikmesriikide pakutava hädaabi ja ekspertide sujuvat ja koordineeritud kohaletoometamist (üle 100 lennu ja kaks kaubalaeva). Loodi meditsiinilise evakueerimise süsteem, et toetada mobiliseerimist ja tagada rahvusvaheliste humanitaarabitöötajate ohutus. Komisjoni saadetud mobiilsed laborid olid otsustava tähtsusega ebola diagnoosimisel Lääne-Aafrika inimeste seas.

2015. aasta märtsis korraldas EL konverentsi „Ebola: hädaolukorrast taastumiseni“. Konverentsil tõsteti esile vajadust jätkata senist tegutsemist, et takistada uute haigusjuhtude äkilist sagenemist, ning kavandada uusi samme võitluses nii toonase puhangu kui ka järgmiste Ebola viiruse puhangute vastu.

Euroopa meditsiinikorpus

Pärast ebola kriisist saadud õppetunde võttis 2015. aastal kuju kontseptsioon, mille kohaselt peab käepärast olema reserv meditsiinitöötajate ja rahvatervishoiuga tegelevate töötajate rühmadest, keda oleks võimalik ELi kodanikukaitse mehhanismi raames kohapeale saata – nüüd nimetatakse seda Euroopa meditsiinikorpuseks¹⁶. Sõnastati nõuded kvaliteedile ja koostalitlusvõimele ning laiendati neid kooskõlas WHO uute meditsiinilisi mooduleid käsitlevate standarditega. ELi kodanikukaitse mehhanismi vabatahtliku reservi vahenditele lisanduvad seeläbi meditsiinitöötajate ja rahvatervishoiuga tegelevate töötajate rühmad, mobiilsed bioohutuse laborid, sõidukid meditsiiniliseks evakueerimiseks ning spetsialistidest koosnevad hindamis- ja tugimeeskonnad. Korpus hakkas ametlikult tööle 15. veebruaril 2016, mil vabatahtlikku reservi lisandus hulk kasutamiskvalifitseeritud meditsiinilise reageerimise vahendeid.

Loodusõnnetustele reageerimine

Loodusõnnetuste sagedus, keerukus ja tõsidus kasvab kogu maailmas ning nende mõju suurendavad ka sellised probleemid nagu kliimamuutused.

Igal aastal toimuvad Euroopas ja mujal maailmas laastavad metsapõlengud, milles hävib tuhandeid hektareid metsi. Kui tulekahju ulatus ületab riigi võimekuse seda kustutada, on võimalik aktiveerida ELi kodanikukaitse mehhanism, mille alusel tuuakse koordineeritult appi täiendavaid abijõude. Euroopa hädaolukordadele reageerimise

¹⁴http://ec.europa.eu/health/preparedness_response/docs/decision_serious_crossborder_threats_22102013_et.pdf

¹⁵ <http://ecdc.europa.eu/en/Pages/home.aspx>

¹⁶ 2015/C 421/04

koordineerimiskeskus jälgib metsatulekahjude ohtu ja esinemist Euroopas ööpäev läbi, kasutades selleks riiklikke seireteenuseid ja -vahendeid, näiteks Euroopa metsatulekahjude teabesüsteemi. 2015. aasta juulis palus Kreeka mehhanismi alusel abi kümnete metsatulekahjudega võitlemiseks ning seepeale saadeti neile appi metsatuletõrjelennukid. EL saab sellistes olukordades lihtsustada üldist transpordi ja logistika koordineerimist ning kaasrahastas selles olukorras abi transportimist Kreekasse. 2015. aastal kaasrahastas EL transporti kokku üle 14 miljoni euro ulatuses ja see oli osa ELi rahalisest toest ELi kodanikukaitse mehhanismis osalevate riikide pakutava abi transportimiseks.

ELi kodanikukaitse mehhanism aktiveeriti ka teiste loodusõnnetuste puhul, sealhulgas üleujutuste korral endises Jugoslaavia Makedoonia vabariigis, Albaanias, Myanmaris/Birmas ja Bangladeshis, Paraguay metsatulekahjude puhul ning Nepali maavärina järel.

Ennetamine ja valmisolek

Ennetamine ja valmisolek vähendavad loodusõnnetuste ja inimtegevusest tingitud katastroofide kõige halvemaid tagajärgi ning võivad aidata tõhusamalt kohaneda kliimamuutuste mõjuga. Üks näide edukast kodanikukaitse õppusest on Oslo tööstuspiirkonnas 2015. aasta aprillis korraldatud suurõnnetuse stsenaarium. Õppusel lavastati laevade kokkupõrge ja tulekahju mahutite hoidlas, mille tagajärjel toimus plahvatus ning ohtlike ainete leke. Õppuse eesmärk oli kontrollida hädaolukorrale reageerimist, päästetööde tegemist ja otsuste langetamise protsessi. Sellel osalesid Norra päästeteenistus, Oslo linnavalitsus, maavanem, piirkondlikud ja riiklikud ametiasutused, Euroopa ja rahvusvahelised meeskonnad ning Euroopa hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskuse eksperdid.

Kodanikukaitsepoliitika

ELi kodanikukaitse mehhanismi käsitlev õigusakt ja selle rakendusotsus võeti vastu 2014. aasta oktoobris. **Sellele järgnenud 2015. aastat iseloomustas Euroopa hädaolukordadele reageerimise suutlikkuse elluviimine liikmesriikide reageerimisvahendite vabatahtliku reservi näol.** ELi kodanikukaitse mehhanismi raames võivad huvitatud asjaosalised ennetavalt eraldada vabatahtlikku reservi mitmesuguseid reageerimisvahendeid, mida on võimalik kasutada ELi kodanikukaitse koordineeritud missioonidel. Vabatahtlik reserv võimaldab paremini kavandada kiiret reageerimismeetmete võtmist ja paindlikke valmisolekumeetmeid. 2015. aasta lõpuks oli vabatahtlikus reservis registreeritud 21 moodulit ja muud reageerimisvahendit. Eesmärk on saada 2020. aastaks vabatahtlikku reservi 41 moodulit.

Komisjon jätkab rahvusvahelist teavitustegevust oma strateegiliste kodanikukaitse partnerite seas kõikjal maailmas (Hiina, Jaapan, USA, ASEANi riigid jne) ning pidevat tööd ELi kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikidega. Peale selle töötas komisjon 2015. aastal välja uue koostöövormi Euroopa naaberriikidega, et vaadata läbi Euroopa naabuspoliitika¹⁷. Mitmele naaberriigile pakutakse võimalust luua sidus partnerlus, et suurendada nende võimekust teha ELi kodanikukaitse mehhanismi alusel katastroofide ohjamisel koostööd.

¹⁷ JOIN(2015) 50 final.

2015. aastal toimus ka seni kõige edukam Euroopa kodanikukaitse foorum; see on iga kahe aasta tagant toimuv konverents, millel osalevad kõik Euroopa ja mõned rahvusvahelised kodanikukaitse sidusrühmad. 2015. aasta foorum toimus platvormina, millelt sai ametlikult alguse töö naaberriikidega ning uus oluline töösuund seoses kodanikukaitstes kasutatavate kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemidega.

Samuti on komisjon koos liikmesriikidega aktiivselt tegelenud riiklike riskihindamiste väljatöötamisega. Seda tingib ELi kodanikukaitse mehhanismi nõue, mille kohaselt peavad osalevad riigid esitama komisjonile 2015. aasta detsembri lõpuks riiklikud riskihindamisaruanded. Riskihindamist käsitletakse ka üleilmses algatuses, mille käigus töötatakse koostöös ÜRO asutustevahelise alalise komitee ja paljude teiste rahvusvaheliste partneritega välja riskijuhtimise indeks INFORM. 191 riiki hõlmav INFORM 2015 loodi 2015. aasta alguses ja see aitab komisjonil toetada otsustusprotsesse ja raha eraldamist.

KATASTROOFIDEKS VALMISOLEK JA VASTUPANUVÕIME

ECHO katastroofideks valmisoleku programmi DIPECHO eesmärk on tugevdada riikide sisemist valmisolekuvõimet, et oleks võimalik aegsasti tegutseda õnnetuse tagajärgede, varalise kahju ja inimkaotuste vähendamise nimel ning vastata humanitaarabi vajadustele. Programm on täielikult lõimitud humanitaarabi rahastamise raamistikku. Kõik humanitaarabi rakenduskavad¹⁸ hõlmavad valikuvõimaluste analüüsi ning valmisolekut, varajast reageerimist ja katastroofiohu vähendamist hõlmavaid prioriteete. Iga katastroofiohu vähendamise ja valmisolekumeetmete kulutatud euro aitab kokku hoida keskmiselt neli kuni seitse eurot, mis muidu kuluks katastroofi tagajärgede likvideerimisele. 2015. aastal tugevdati selle programmi tegevuste abil ka kohalikku reageerimisvõimekust – investeeriti varajase hoiatamise süsteemidesse, koolitati kohalike asutuste ametnikke, loodi ja täiustati kohalikke katastroofijuhtimisega tegelevaid komiteesid, korraldati simulatsioone jne. 2015. aastal eraldati programmile DIPECHO ligi 38 miljonit eurot, millega suurenes katastroofiohu vähendamise seotud otsuste abisaajate arv kogu maailmas 16 miljonilt 24 miljonile. Katastroofiohu vähendamise meetmeid süvalaiendati 43 % puhul kõigist eelmise aasta humanitaarabioperatsioonidest. Need pingutused aitavad loodetavasti kaasa ka kliimamuutuste mõjudega kohanemisele.

2015. aastal võttis EL kindla, kaugeleulatuva ja senisest tõhusama katastroofiohu vähendamise raamistiku loomisel juhtrolli. ELil oli väga oluline osa 2015. aasta mais toimunud kolmandal ÜRO katastroofiohu vähendamise konverentsil, kus võeti vastu Sendai katastroofiohu vähendamise raamistik aastateks 2015–2030. Katastroofiohu vähendamine on nüüd kindlalt lisatud säästva arengu nimel tehtavate pingutuste hulka ning see keskendub rahvusvahelise kogukonna suutlikkusele vähendada ohte ja suurendada vastupanuvõimet katastroofidele. Katastroofioht, säästev areng ja kliimamuutused on omavahel seotud küsimused ning nendega tegelemist peetakse oluliseks juhtpõhimõtteks. Uue raamistiku vastuvõtmisega luuakse selged eesmärgid ja prioriteedid meetmete jaoks, mille tulemusena väheneb tunduvalt katastroofioht ning kaotsi läheb vähem elusid, elatusvahendeid ja tervist. Sendai raamistiku rakendamine järgmise 15 aasta jooksul nõuab pühendumust ja poliitilist juhtimist. Komisjon võtab

¹⁸ Komisjon võtab igal aastal vastu üleilmse otsuse, milles käsitletakse kõiki humanitaarabi meetmeid, mida liit asjaomasel perioodil rahastada kavatseb. Otsuse raames koostab ja avaldab komisjon humanitaarabi rakenduskavad, mis sisaldavad kindlakstehtud tegevusprioriteetide kohta üksikasjalikumaid teavet.

Sendai konverentsi raames järelmeetmeid, kehtestades uue rahvusvahelise raamistiku rakendamise tegevuskava¹⁹. Liidul on aktiivne roll valitsustevahelises ekspertidest koosnevas töörühmas, mis loodi eesmärgiga töötada välja üleilmsed näitajad Sendai raamistiku rakendamise üleilmse edukuse mõõtmiseks.

Komisjonil on aktiivne roll valitsustevahelises ekspertidest koosnevas töörühmas, mis loodi eesmärgiga töötada välja üleilmsed näitajad Sendai raamistiku rakendamise üleilmse edukuse mõõtmiseks.

EUROOPA LIIDU HUMANITAARABI VABATAHTLIKUD

ELi humanitaarabi vabatahtlike algatuse eesmärk on ajavahemikul 2014–2020 koondada ELi liikmesriikidest kuni 18 000 vabatahtlikku, kes toetaksid ELi pingutusi eesmärgiga tugevdada teistes riikides olevate haavatavate kogukondade võimekust ja vastupanuvõimet. Algatus loob võimalusi vabatahtlikke lähetavate ja vastuvõtivate organisatsioonide suutlikkuse suurendamiseks ja neile tehnilise abi pakkumiseks. Esimesed konkursikutsed avaldati 2015. aastal. Kaasrahastamiseks valiti kümme projekti: neli neist olid seotud tehnilise abiga ja kuus olid seotud suutlikkuse suurendamisega sellistes valdkondades nagu katastroofiohu ohjamine, vabatahtlike juhtimine, sertifitseerimismenetluse läbimise võimekus, vajaduste hindamise vahendid ja meetodid, partnerlussuhete loomine ja teabevahetus. Projektide rakendamisse on kaasatud kokku 88 organisatsiooni. Ettevalmistavate ja esialgsete rakendustegevuste esimesi käegakatsutavaid tulemusi oodatakse 2016. aastal, mil saadetakse üle maailma toimuvatesse humanitaarabiprojektidesse esimesed koolitatud vabatahtlikud.

Sertifitseerimine

Kõik organisatsioonid, kes soovivad algatuse raames vabatahtlikke lähetada või vastu võtta, peavad olema sertifitseeritud. Sertifitseerimise käigus kontrollitakse, et kõik osalevad organisatsioonid suudavad täielikult ellu viia ja täita lähetatud vabatahtlike kaitseks ja juhtimiseks kehtestatud kõrgeid norme ja menetlusi. 2015. aasta jaanuaris avaldati konkursikutse, mille eesmärk oli koostada loetelu sertifitseeritud lähetavatest ja vastuvõtivatest organisatsioonidest. 2015. aasta lõpuks oli sertifikaadi saanud kuusteist organisatsiooni. Sertifitseerimine on pidev protsess ja konkursikutse on avatud 30. septembrini 2020.

Lähetamine ja koolitamine

Selle algatuse peamised tegevused on vabatahtlike väljavalimine, ettevalmistamine ja lähetamine. 2015. aasta juulis avaldati konkursikutse vabatahtlike lähetamiseks. 2015. aasta oktoobriks oli esitatud kaks taotlust, mis hõlmasid 27 organisatsiooni ja käsitlesid 44 vabatahtliku lähetamist pärast 2016. aasta suve. Taotluste hindamine ja toetuslepingute allkirjastamine jõuab lõpule 2016. aasta jooksul.

Koolituse avatud pakkumiskutse avaldati 2015. aasta oktoobris. Selle eesmärk on osutada kandideerivatele vabatahtlikele koolitusteenust ning hinnata nende pädevust ja võimeid. Taotluste hindamise ja raamlepingu(te) allkirjastamisega jõutakse lõpule 2016. aasta jooksul.

¹⁹ SWD(2016) 205 final/2.

ELi humanitaarabi vabatahtlike algatuse haldamise eest kogu selle oleluringi jooksul vastutab komisjoni Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Rakendusamet (EACEA). See töö hõlmab programmi rakendamist, sealhulgas konkursikutse väljakuulutamist, toetustaotluste analüüsimist, sertifitseerimismenetlust, projektide seiret kohapeal ning projektide ja programmi tulemuste levitamist. ELi humanitaarabi vabatahtlike algatuse aluseks oleva õigusraamistiku väljatöötamise eest vastutab komisjon, kes teeb ka algatuse poliitiliste, finants- ja tegevusaspektide üle peamiselt järelevalvet.

KOORDINEERIMINE TEISTE ELI VAHENDITEGA

EL pöörab suurt tähelepanu sellele, et humanitaarabi, mis on kriisiolukordades kiirreageerimismeede, oleks seotud teiste ELi vahenditega, eelistades pikaajalisemaid arengu ja ülesehitusega seotud püüdlusi. Humanitaarabi ja arengu seos on keeruline ning nõuab suuremat koordineerimist, mis tähendab, et komisjoni talitustel on ühised käsitusviisid ning rakendamine, seire ja edusammude jälgimine toimub ühises koostöös.

Vajadust sellesse lähenemisviisi täiendavalt investeerida kinnitati 2015. aastal avaldatud ELi vastupanuvõime kompendiumis (EU Resilience Compendium).

Selle dokumendi eesmärk on toetada uute teadmiste ja parema ettekujutuse levitamist selle kohta, kuidas vastupanuvõime võib pikas plaanis muuta humanitaarabi tõhusamaks ja tuua kaasa sisulisi muutusi kõige haavatavamate jaoks. Kompendiumis tuuakse esile, et vastupanuvõimet käsitlevad põhimõtted on paljudesse ELi programmidesse, näiteks kliimamuutustega kohanemise ja sotsiaalkaitse programmidesse juba lisatud. Kompendium algutati Jaapanis Sendais 2015. aasta märtsis toimunud kolmandal katastroofiohu vähendamist käsitleval ÜRO maailmakonverentsil.

Juhtivad komisjoni talituste ühisalgatused on ELi algatus Aafrika Sarve vastupanuvõime toetamiseks (SHARE) ja Saheli vastupanuvõime algatuse ülemaailmne liit (AGIR Sahel).

Nende algatuste eesmärk on parandada inimeste, kogukondade ja riikide suutlikkust tulla toime püsivates ja kriitilistes hädaolukordades Ida-Aafrikas asuval Aafrika Sarvel ja Lääne-Aafrikas paiknevas Sahelis. Selle saavutamiseks on äärmiselt oluline, et arenguvaldkonnas tegutsejad, valitsused ja rahvusvahelised abiorganisatsioonid teeksid hädaolukordade nõiaringi lõpetamise nimel koostööd. Algatused andsid ühiselt tõuke üheksale nendes piirkondades asuval riigile kehtestada 2015. aastal riiklikud vastupanuvõime prioriteedid.

2015. aasta juulis korraldasid komisjoni talitused ühiselt seminari, mille eesmärk oli teavitada kaitsetutes ja kriisist mõjutatud riikides või selliste riikidega seoses humanitaarabi ja arenguvaldkonnas töötavaid inimesi viimase aja poliitilistest muutustest ning ideedest, põhimõtetest, lähenemisviisidest, vahenditest ja kordadest, mis aitaksid ebakindlaid ja kriisiolukordi lahendada senisest paremini ja võtta sealjuures arvesse ka vastupanuvõime aspekti, et vältida olukordade halvenemist ja tagada sujuvam üleminek humanitaarolukorrast arengule.

Samuti teevad komisjoni talitused ja ELi delegatsioonid tihedat koostööd ELi ühisalgatuse raames vastupanuvõime suurendamise kohta Etioopias (RESET).

Seda rakendatakse riigi põuasemates piirkondades. Algatus tegeleb äärmise vaesuse tunnustega, kuid ka mõne toiduga kindlustamatuse ja alatoitluse algpõhjusega. Seeläbi annab see majapidamistele parema suutlikkuse toimetulekuks tulevaste vapustustega. 2015. aasta detsembris võttis komisjon vastu RESET II²⁰ ehk Etioopia tegevuskava, mis seoti ELi usaldusfondi erieesmärkide ja ulatusega.

Aafrika jaoks mõeldud ELi hädaolukorra usaldusfondi asutasid Euroopa ja Aafrika partnerid Valletta rändealasel tippkohtumisel, mis toimus 12. novembril 2015. **Usaldusfond aitab Saheli piirkonna, Tšaadi järve piirkonna, Aafrika Sarve ja Põhja-Aafrika riike, mis on kõige kaitsetumad ja rändest kõige rohkem**

²⁰ http://ec.europa.eu/europeaid/action-document-eutf-action-document-implementation-horn-africa-window-ethiopia-reset-ii_en.

mõjutatud. Usaldusfondi koondatakse raha mitmesugustest ELi finantsvahenditest, millele lisandub raha ELi liikmesriikidelt ja teistelt rahastajatelt.

Usaldusfondi eesmärk on võidelda ebaseadusliku rände ja sundränne peamiste põhjustega nii päritolu-, transiidi- kui ka sihtriikides mitmesuguste esmatahtsate valdkondade kaudu: majandusprogrammid, rände haldamine, stabiilsus ja juhtimine ning vastupanuvõime. Vastupanuvõime projektid toetavad kohalikele elanikele, eriti kõige haavatavamatele rühmadele, ning samuti pagulastele ja põgenikele suunatud põhiteenuseid, sealhulgas pakkudes neile kogukonnakeskuste kaudu või muul viisil toitu ja toitumisalast kindlustunnet, tervishoiuteenuseid, haridust ja sotsiaalkaitset, ning edendavad keskkonnasäästlikkust.

Hiljuti loodud Bekou usaldusfondi eesmärk on edendada Kesk-Aafrika Vabariigi stabiliseerimist ja ülesehitamist. See fond keskendub hädaabi, taastus- ja arenguabi ühendamisele ning vastupanuvõimele. Fondi sissemaksed pärinevad Euroopa Arengufondist, arengukoostöö rahastamisvahendist, ELi humanitaarabi eelarvest ja ELi liikmesriikide programmidest. Bekou usaldusfondist rahastatavad meetmed täiendavad ka ELi stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahendi tegevusi. Fondi asutasid 2014. aasta juulis EL ja kolm liikmesriiki: Prantsusmaa, Saksamaa ja Madalmaad. 2015. aastal liitusid nendega ka Itaalia ja Šveits.

2015. aastal keskendus Bekou usaldusfond kolmele järgmisele aspektile: 1) toetati kogukondade vastupanuvõimet toiduga kindlustatuse näol, mille tarbeks saadeti põllumajandustootjate välikoolituse integreeritud süsteemi kaudu kohapeale vastupanuvõimet toetavad abipakid; 2) aidati kaasa karjakasvatusele, kujundades ümber rändkarjatamise võrgustikud ja arendades veterinaarteenuseid, ning 3) Banguis rajati koostöös kohalike asutustega toidu-, aedvilja- ja väikeloomade kasvatamise sektor.

Samuti sunnivad inimeste ja vara järjest suurenev haavatavus ja vastuvõtlikkus ohtudele ning ohtude sagedus ja tõsidus otsima uuenduslikke viise teaduse ja tehnoloogia pakutavate võimaluste täielikuks ärakasutamiseks. Näiteks toetas komisjon pakilisi ebolauuringuid, milles uuriti võimalikku ravi, vaktsiine ja diagnostilisi teste, peaaegu 140 miljoni euroga, millele ravimitööstus lisas omakorda 100 miljonit eurot.

Euroopa Komisjoni toel loodi infektsioonhaigusteks valmistumise teadusuuringute koostöövõrgustik (GloPID-R). See võrgustik ühendab rahastamisorganisatsioone kogu maailmast, et tagada tõhus teaduspõhine reageerimine suurtele nakkushaiguste puhangutele, mis võivad kujuneda pandeemiaks. Koostöövõrgustik tõestas oma väärtust nii Ebola kui ka Zika viiruse puhangus. Euroopa ja arengumaade kliiniliste uuringute partnerluses (EDCTP) osalevad ühiselt Euroopa ja Aafrika riigid eesmärgiga töötada välja uusi meetodeid (diagnostika, ravimid, vaktsiinid) HIVi/AIDSi, malaaria ja tuberkuloosi raviks (ELi panus on 683 miljonit eurot).

Rände nähtuse uurimiseks on raamprogrammist „Horisont 2020“ rahastatud paljusid teadusuuringute ja innovatsiooni meetmeid, sealhulgas hiljutise 7,5 miljoni euro suuruse mahuga konkursikutse kaudu, mis hõlmas rännet, radikaliseerumist ja lõimimist.

2015. aastal käivitas komisjon algatuse „science4refugees“, mille eesmärk on võimaldada akadeemilise taustaga pagulastel ja varjupaigataotlejatel luua sidemeid Euroopa teadusasutustega ning asjast huvitatud tööstusettevõtetega. 224 teadusasutust on märkinud, et neil on pagulastele pakkuda vabu töökohti, ja 42 pagulasest teadlast on end juba registreerinud.

Rääkides teadus- ja tehnoloogialasest koostööst arengumaadega on rõhk partnerlussuhete loomisel. Näiteks tehti 2015. aastal esimesed olulised sammud ELi-Aafrika teadusuuringute ja innovatsiooni partnerluses, mille tegevusvaldkond on toiduga ja toitumisasalase kindlustatus ning säästev põllumajandus (FNSSA). Euroopa Komisjon, ELi liikmesriigid ja Aafrika riigid on sellesse investeerinud juba umbes 70 miljonit eurot.

2015. aasta septembris asutas komisjon uue asutusesisese keskuse, mille eesmärk on aidata ELi liikmesriikidel reageerida hädaolukordadele, ennetada katastroofe ja vähendada nende mõju. Katastroofiohu juhtimise teadmuskeskus tegeleb järgmiste küsimustega:

- vajadus laiendada ja ära kasutada teaduslikke ja rakenduslikke teadmisi katastroofide kohta;
- vajadus kasutada olemasolevaid teadmisi paremini ära poliitikakujundamisel ja tegevuses kõigis katastroofitsükli etappides ja
- vajadus edendada teadmiste jagamist, kuna just see on võti teaduse/teadmiste ja poliitika paremaks vahendamiseks.

RAHALISED VAHENDID JA INIMRESSURSID

ELi humanitaarabi eelarve on rekordiliselt suur

2015. aastal jagati humanitaar- ja kodanikukaitseabi rohkem kui 1,5 miljardi euro ulatuses. Sellega aidati enam kui 134 miljonit abisaajat, kes olid saanud kannatada enam kui 80 riigis toimunud loodusõnnetustes või konfliktides. 2015. aastal oli komisjoni humanitaarabi eelarve läbi aegade suurim. See oli selge vastus järjest sagedamatele ja laastavamatele loodusõnnetustele ja humanitaarkriisidele. 2015. aasta eelarvet suurendati peamiselt järgmistes punktides:

- Süüria konfliktist mõjutatud inimestega seotud pagulaskriisid nii Süürias kui ka selle naaberriikides ja piki Lääne-Balkani rändeteed;
- Lõuna-Sudaan, kus pidev konflikt tekitab jätkuvalt suurt vajadust humanitaarabi järele nii riigis asuvate inimeste jaoks kui ka mujal piirkonnas viibivate Lõuna-Sudaani pagulaste jaoks, ja
- hädaabimeetmed äärmuslikust El Niños kutsutavast ilmastikunähtusest kahjustatud riikides Aafrikas, Kariibi mere piirkonnas ning Kesk- ja Lõuna-Ameerikas.

2015. aasta jooksul kasutas komisjon senisest veelgi rohkem ära uusi rahastamisvõimalusi, mis tulenevad 2012. aasta finantsmääruse²¹ artikli 21 lõike 2 punktist b,²² võttes rohkem kasutusele sihtotstarbelist välistulu, mis võimaldab ELi

²¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL, Euratom) nr 966/2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (ELT L 298, 26.10.2012, lk 1).

²² Liikmesriigid ja kolmandad riigid, sealhulgas nende avalik-õiguslikud asutused ning üksused ja füüsilised isikud, võivad anda komisjonile summasid teatavates liidu rahastatavates välisabi projektides või -programmides kasutamiseks.

liikmesriikidel ja muudel rahastavatel organisatsioonidel delegeerida rahaliste vahendite haldamine osaliselt Euroopa Komisjonile, et mõnes sektoris ja riigis saaks abi hallata senisest sujuvamalt. Suurim välistulu oli pärit Suurbritanniast ja Prantsusmaalt.

Humanitaarabi rahastajana ei rakenda komisjon humanitaarabiprogramme ise. Komisjon täidab oma ülesannet, rahastades partnerorganisatsioonide võetavaid humanitaarabimeetmeid. Partnerid on vabaühendused, kellega on sõlmitud partnerluse raamleping, ÜRO asutused, kes on hõlmatud ELi ja ÜRO vahel sõlmitud finants- ja haldusraamistiku lepingus, või rahvusvahelised organisatsioonid,²³ kellega suhtlemist reguleerib sihtotstarbeline partnerluse raamleping. 2015. aastal jagunes rahastamine rakendamises osalevate partnerite lõikes järgmiselt:

- 47 % vabaühendustele;
- 39 % ÜRO asutustele;
- 13 % rahvusvahelistele organisatsioonidele;
- 1 % ECHO lennuoperatsioonide otselepingu ja Noha ülikooliga sõlmitud lepingu eest.

Nagu varasematelgi aastatel, eraldati 2015. aastal kõige rohkem rahalisi vahendeid Aafrika meetmetele, millele järgnes Lähis-Ida erilise tähelepanuga Süüria kriisil. Umbes 98 % 2015. aasta humanitaarabi ja kodanikukaitse eelarvest kasutati põhitegevuseks ning ülejäänud 2 % haldus- ja poliitiliseks tegevuseks.

Inimressursid

344 töötajat on Brüsseli peakorteris ning üle 465 humanitaarabieksperti töötab 48 piirkondlikus büroos, mis asuvad kriiside tõttu kõige rohkem kannatavates Aafrika, Lähis-Ida, Aasia, Ladina-Ameerika ja Lääne-Balkani riikides. Ülemaailmne piirkondlike büroode võrgustik võimaldab ajakohaselt analüüsida valitud riigi või piirkonna praeguseid ja tulevasi vajadusi, et tagada meetmete järelevalve ja toetus ning tegevuse koordineerimine teiste selle valdkonna rahastajate ja rakendamises osalevate partneritega.

2015. aastal vaatas komisjon oma kohapealsete esinduste võrgustiku üle eesmärgiga

- suurendada võrgustiku paindlikkust ja kiirreageerimisvõimet, määrates esialgu 25 tehnilist assistenti, kelle tööülesanded on seotud üksnes kiirreageerimisega, ning luues neli töökohta kiirreageerimiseksperptidele, keda oleks võimalik väga lühikese etteteatamisajaga kohapeale saata;
- tagada ressursside ja prioriteetide parem vastavus, mille tagajärjel paigutati kohapealseid esindusi ümber suurema vajadusega piirkondadesse;
- lähendada piirkondlikke büroosid ja kohapealseid esindusi, kujundades kuus piirkondlikku tugiasutust ümber kaheteistkümneks piirkondlikuks bürooks.

Samuti avas komisjon pagulaskriisi tõttu 2015. aasta lõpus esinduse Belgradis.

²³ Rahvusvaheline Punase Risti Komitee, Rahvusvaheline Punase Risti ja Punase Poolkuu Seltside Föderatsioon, Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon.

LISATEAVE JA ALLIKAD

- Üldteave Euroopa kodanikukaitse ja humanitaarabioperatsioonide peadirektoraadi (ECHO) kohta:
<http://ec.europa.eu/echo/en>
- Üksikute riikide geograafilised/poliitilised meetmed:
http://ec.europa.eu/echo/files/media/publications/annual_report/2016/ECHO_AR2016_Annex1_GEOFiches.pdf#view=fit
http://ec.europa.eu/echo/files/media/publications/annual_report/2016/ECHO_AR2016_Annex2_PolicyFiches.pdf#view=fit
- Finantsteave komisjoni humanitaarabi ja kodanikukaitsega seotud tegevuse kohta 2015. aastal:
http://ec.europa.eu/echo/funding-evaluations/funding-decisions-hips-2015_en
- Teave eelmiste aastate tegevuse kohta:
http://ec.europa.eu/echo/about/annual_reports_en.htm

1. lisa. Kokkuvõttev aruanne 2015. aastal koostatud hinnangute kohta

A) Sissejuhatus

2015. aastal koostati järgmised välis- ja sõltumatud hinnangud Euroopa Komisjoni humanitaarabiga seotud sekkumismeetmete kohta.

- Lääne-Aafrika rannikupiirkond 2008–2014²⁴: humanitaarabi olukord Lääne-Aafrika rannikupiirkonnas on keeruline: selles segunevad loodusõnnetused ja inimtegevusest tingitud katastroofid ning see nõuab sageli kiiret ja väikesemahulist reageerimist. Kõige sagedasemad sekkumise põhjused on epideemiad (sealhulgas ebola), üleujutused ja konfliktid.
- Saheli piirkonna strateegia 2010–2014²⁵: Saheli piirkonnas elavatel lastel esineb muu maailma lastega võrreldes peaaegu kõige rohkem ägedat alatoitlust. Ägeda alatoitluse määr on üks kõige olulisemaid näitajaid, mille alusel humanitaarkriise tuvastatakse. See näitab kõige haavatavamate elanikkonnarühmade üldist seisundit ning annab muu hulgas teavet toidule juurdepääsu, toimetulekumehhanismide suutlikkuse ja riikliku tervishoiusüsteemi toimimise kohta.
- Süüria 2012–2014²⁶: alates 2011. aasta märtsist on Süüria protestide vägivaldne mahasurumine ja sellest tingitud kaitstuse kriis järk-järgult arenenud laialdaseks riigisiseseks relvastatud konfliktiks, millel on tõsised tagajärjed humanitaarolukorrale Süürias ja selle naaberriikides. Konflikt on arenenud laialdasest sissisõjast täieulatuslikuks kodusõjaks. Suur osa territooriumist on ajutiselt või püsivalt langenud arvukate relvastatud opositsioonirühmituste kontrolli alla, eriti riigi põhja- ja idaosas.
- Pakistan 2010–2014²⁷: Pakistan seisab silmitsi majandusraskuste, arengu mahajäämuse, poliitilise ebastabiilsuse, relvastatud konfliktide ja ebaturvalisusega paljudes riigi piirkondades. Sõjalised operatsioonid on põhjustanud elanike ulatuslikku liikumist. Komisjon on liigitanud riigisiseste põgenike pikaleveninud kriisi Afganistaniga piirnevatel loodealadel unustatud kriiside hulka²⁸.
- Abi andmise vormid 2011–2014²⁹: viimase kümne aasta jooksul on humanitaarabi andmise süsteem järk-järgult ümber kujunenud: kui esialgu anti hädaolukordadest ja kriisidest mõjutatud inimestele rangelt üksnes mitterahalist abi, siis nüüd hõlmab abi ka rahaülekandeid ja sooduskuponge. Raha, sooduskupongid ja mitterahaline abi on erinevad humanitaarabi andmise vormid. Paari viimase aasta jooksul on EL hakanud eelistama ja soodustama rahaliste vahendite suuremat kasutamist, kuna see annab abisaajatele rohkem väärikust,

²⁴ <http://bookshop.europa.eu/en/evaluation-of-the-dg-echo-actions-in-coastal-west-africa-2008-2014-pbKR0415526/>

²⁵ <http://bookshop.europa.eu/en/evaluation-of-echo-s-interventions-in-the-sahel-2010-2014-pbKR0215833/>

²⁶ <http://bookshop.europa.eu/en/evaluation-of-the-echo-response-to-the-syrian-crisis-2012-2014-pbKR0415857/>

²⁷ <http://bookshop.europa.eu/en/evaluation-of-echo-s-interventions-in-pakistan-2010-2014-pbKR0215834/>

²⁸ Tõsised ja pikaleveninud humanitaarkriisilukorrad, kus kannatanud ei saa rahvusvahelist abi piisavalt või üldse mitte ning kus puudub poliitiline tahe kriisi lahendamiseks, mille üks põhjus on meedia tähelepanu puudumine.

²⁹ <http://bookshop.europa.eu/en/evaluation-of-the-use-of-different-transfer-modalities-in-echo-humanitarian-aid-actions-2011-2014-pbKR0415822/>

valikuvabadust ja paindlikkust. Samuti võib see olla tõhusam, pakkuda sama raha eest rohkem ja olla kokkuvõttes tulemuslikum.

B) Metoodika

Komisjoni humanitaarabi hindamisel kasutatakse standardset uurimismetoodikat, mis tagab hindamisküsimustele vastamisel selge tõenduspõhisuse. Esmalt koostatakse kirjanduse ülevaade, milles käsitletakse viitedokumente, kontekstiga seotud dokumente, projektidokumente, olemasolevaid hinnanguid projektidele jne. Seejärel peetakse nõu peamiste sidusrühmadega, kasutades selleks kõige sobivamaid uurimisvahendeid (veebiküsitlusi, intervjuusid, telefoni teel küsitlusi jne). Peamised sidusrühmad on lõplikud abisaajad, komisjoni rahastamises osalevad partnerid, komisjoni peakorteris ja esindustes töötav personal, teised peamised humanitaarabi rahastajad, abisaavate riikide valitsuste esindajad jne. Kuna kõigi 2015. aastal korraldatud hindamiste tulemused koondatakse üldhindamisse (nimelt humanitaarabi ja kodanikukaitse mehhanismi hindamisse), ei kohaldata kõiki parema õigusloome nõudeid. Näiteks ei peetud nende hindamiste kontekstis konsultatsioone üldsusega.

Rohkem üksikasju iga hindamise, sealhulgas tõhususe hindamise puhul kasutatud metoodikast ning nende piirangutest võib leida hindamisaruannetest.

C) Hindamistulemused

Kokkuvõtlikud hindamistulemused esitatakse Euroopa Komisjoni parema õigusloome juhistes nõutud viies hindamiskategoorias järgmiselt.

1. Asjakohasus

Uuritud hindamised kinnitasid üldjuhul komisjoni tegevuse asjakohasust perioodi jooksul. Kõige haavatavamate sihtrühmadega tegelemine oli üldjoontes asjakohane ja põhines nõuetekohaselt süstemaatilise vajaduste hindamise teel saadud teabel, sealhulgas olid abisaajad piisavalt kaasatud. ELi volituste alusel keskenduti peamiselt hädaabile ja taastamistegevusele, lähtudes nõuetekohaselt puudujääkidest teiste rahastajate antud abis ja konkreetsete sektorite vajadustest.

2. Sidusus

Hindamistulemused näitavad, et komisjoni võetud meetmed olid sidusad peamiste humanitaarabi põhimõtetega (humaansus, neutraalsus, erapooletus, sõltumatus, kaitsmine ja kahju mittetekitamine). Siiski sai selgeks, et sõltumatust kui humanitaarabi põhimõtet võib olla keeruline viia vastavusse riiklike põhimõtete ja tavade sidususega, kuna viimaste aluseks on sageli poliitilised või majanduslikud kaalutlused, mis aga ei ole kooskõlas komisjoni põhimõttelise ja vajaduspõhise lähenemisviisiga. Sidusus rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraadi tegevusega väljendub peamiselt hädaabi, taastus- ja arenguabi ühendamises, mis on üldjoontes positiivsel viisil ellu viidud Lääne-Aafrika rannikupiirkonnas ja Saheli piirkonnas ning mille tulemusena on prioriteedid ja kavandamine teatud määral ühtlustatud. Tuleb mainida, et hinnangus Pakistanile on esile tõstetud vähene sidusus rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraadiga, mis näitab nõrka seost kahe peadirektoraadi prioriteetide ja kavandamise vahel.

Süüria kohta antud hinnangus on märgitud, et komisjon on kehtestanud tugeva süsteemi menetluste jaoks, mis tagaksid järjepidevuse hea humanitaarrahaduse algatuse üldise

mõttega. Selle tulemusena tehakse vajaduspõhised rahastamisotsused projekti tasandil ning tänu sellele on komisjon saanud laialdase tunnustuse põhimõtteid järgiva humanitaarabi rahastajana. Strateegilisel tasandil ei ole komisjoni Süüria kriisiga seotud humanitaarabi rakenduskavades aastateks 2012–2014 aga sõnaselgelt viidatud hea humanitaarrahaduse 23 põhimõttele. Komisjoni partneritele on kehtestatud konkreetsed nõuded erapooletuse põhimõtte (hea humanitaarrahaduse 2. põhimõtte) järgimiseks ning hädaabi, taastus- ja arenguabi ühendamise reeglitega (hea humanitaarrahaduse 9. põhimõtte) kooskõlas olemise soodustamiseks.

3. Euroopa lisaväärtus

Komisjon on tegutsenud eeskujuliku rahastajana, tuginedes oma tegevuses humanitaarabi põhimõtetele ja teavitatud hinnangutele ning edendades mittepoliitilist lähenemisviisi humanitaarabi andmisele. Selle tähtsust humanitaarruumi säilitamises tunnustatakse laialdaselt (nagu on iseäranis välja toodud näiteks hinnangus Pakistanile).

Põhimõtteid järgiv ja vajaduspõhine lähenemisviis hõlmab ka unustatud kriisidega tegelemist, nagu näitab näiteks tegutsemine Lääne-Aafrika rannikupiirkonnas, mille puhul komisjon osales mitmesuguste rahastamisvahenditega kõigis unustatud alade humanitaarolukordades, kus muid rahastajaid ei olnud. Suuremate kriiside puhul pooldas komisjon järjepidevalt reageerimist sellistele olukordadele, kus muid rahastajaid ei olnud, ning tegutses sageli koordinaatori ja stimuleerijana.

Komisjoni rahaline tähtsus võimaldab sellel olla poliitikas juhtival positsioonil ning nõuda rakendamises osalevatelt partneritelt koordineeritumat ja sidusamat lähenemisviisi. Seda näitab abi andmise vormide hindamine, mille kohaselt on rahaülekanded humanitaarabi puhul tänu komisjoni suutlikkuse suurendamise algatustele ja tõenduspõhiste rahastamisstrateegiatele järjest tavalisemad. See toetab humanitaarabi kohtaletoimetamise tõhusust ja tulemuslikkust.

Samuti võimaldab komisjoni tugev kohapealne esindatus sellel mitmekülgset mõista piirkonna keerulisi vajadusi ning selle neutraalsus annab suurema paindlikkuse ja õiguse tegutseda kõige haavatavamate nimel. Eriti hästi paistab see välja Sahelis ja Lääne-Aafrika rannikupiirkonnas. Teised rahastajad peavad lugu komisjoni tehnilisest oskusteabest ja koordineerimisvõimekusest.

Võimalus kasutada Euroopa Arengufondi³⁰ / B-assigneeringut võimaldab luua ühist Euroopa lisaväärtust, tingimusel et see rahastamisvahend aitab koordineerida komisjoni humanitaarabi- ja arengumeetmete ühist kavandamist. Siiski viidati mõnes hinnangus (eriti Pakistani puhul) sellele, et potentsiaalset Euroopa lisaväärtust ei kasutata piisavalt ära, sest kui prioriteedid ja programm (hädaabi, taastus- ja arenguabi ühendamine) oleksid paremini ühtlustatud, võiksid arengumeetmed humanitaarabiprojektide tulemusi mõnikord paremini edendada ja tööd jätkata.

Pakistanis olid mõned partnerid seisukohal, et komisjon võiks oma kaalu ja positsiooni kasutada paremini selleks, et valitsusi survestada, toetada paremat juurdepääsu humanitaarabile ning tegeleda peamiste humanitaarabi kogukonda mõjutavate probleemidega.

4. Tõhusus

³⁰ Euroopa Arengufond (EAF) on ELi suurim geograafiline arengukoostöö rahastamisvahend: ajavahemikku 2014–2020 hõlmavale üheteistkümnendale Euroopa Arengufondile eraldati 30,5 miljardit eurot. B-assigneeringud on mõeldud ettenägematute vajaduste rahastamiseks.

Lääne-Aafrika rannikuala puhul kinnitas hinnang, et komisjoni rahastatud operatsioonid on üldiselt olnud tõhusad. Komisjon rahastas kriitilise tähtsusega sektoreid, mobiliseeris partnereid ning toetas humanitaarabisüsteemi üldist suutlikkust. Samas on komisjon (ja teised rahastajad) toetanud katastroofiohu vähendamist, arvestades liiga vähe sellega, et katastroofiohu vähendamisega seotud strateegiad, programmid ja meetmed on selles piirkonnas väga vajalikud ning et tuleb kindlalt keskenduda valmisolekule.

Sahelit käsitlev hinnang näitas, et hinnatava perioodi jooksul vähenes laste suremus. Üldises plaanis oli komisjoni kõige olulisem panus toitumisalaseid raviteenuseid osutavate tervisekeskuste katvuse ning söeluuringu läbinud ja ravi saanud alla viieaastaste laste arvu suurendamine. Samuti mängis Saheli strateegia väga olulist rolli hädaabi, taastus- ja arenguabi ühendamisel ning leidub arvukalt sellekohaseid näiteid edukast koostööst komisjoni arengumeetmete ja teiste osalejate vahel. Mis puutub komisjoni humanitaarabi osutamise tulemuste valitsustele üleandmisesse, siis märkimisväärselt on muutunud ka valitsuste valmisolek suhtuda alatoitluse kui patoloogiasse ja probleemi, millega tuleb tegeleda riiklikul tasandil. Ometi tuleb hädaabi, taastus- ja arenguabi ühendamist selles piirkonnas veelgi tugevdada, et paraneksid mõju ja jätkusuutlikkus, nagu soovivad hindajad.

Komisjoni otsus toetada kaugjuhtimisoperatsioone relvastatud opositsioonirühmituste kontrolli all olevates Süüria sisepiirkondades, samal ajal aktiivselt sellise tegevuse riske maandades, võimaldas komisjonil pakkuda tõhusat elupäästvat abi kõige haavatavamatele elanikele raskesti ligipääsetavates piirkondades. Koosmõjus valitsuse hallatavates piirkondades osutatava komisjoni abiga võimaldas osalemine kaugjuhtimisoperatsioonides komisjonil osutada keerulistes oludes erapooletut ja vajaduspõhist abi.

Paljud partnerid käsitlevad komisjoni juhendit kaugjuhtimise kohta³¹ ikka veel selle valdkonna poliitilise tegevuskava peamise dokumendina. Komisjoni rahastatud Süüria-operatsioonide kohta koostatud ülevaatest nähtub, et seda juhendit järgivad ulatuslikult kõik partnerid.

Pakistanis suutis komisjon valdaval enamikul juhtudest saavutada oma eesmärgi ning rahastada partnereid, kes saavutasid lõpuks selliseid tulemusi, mida nad ilma ELi rahastuseta poleks suutnud. Komisjoni toitumisalane abi Sindhi provintsis oli märkimisväärne ning aitas esile tõsta pikaajalist kroonilise alatoitluse probleemi, mis tuvastati 2010. aasta üleujutuse järel abi andmise käigus. Komisjon aitas kaasata ka teisi rahastajaid ning rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraati, kes tegeles selles piirkonnas alatoitlust põhjustavate probleemidega. Siiski laekus partneritelt hindamise käigus ka kriitikat komisjonile seoses rahastamise tähtajalisusega, mis on tõhusa ja tulemusliku abi eeltingimus. Samuti mõjutas puudulik koostöö teiste komisjoni talituste ning riikliku katastroofide tagajärgede likvideerimise juhtimisega tegeleva asutuse vahel komisjoni suutlikkust edendada tõhusalt Pakistaniga seotud humanitaarabi andmist ning hädaabi, taastus- ja arenguabi ühendamist pikemas plaanis.

5. Tõhusus

Ehkki meetod humanitaarabi kulutõhususe hindamiseks on praegu väljatöötamisel, ei ole komisjonil võimalik seda veel kasutada ning seni on hindajad näinud palju vaeva, et selles aspektis vettpidavaid väiteid esitada.

³¹ http://ec.europa.eu/echo/files/partners/humanitarian_aid/Remote_Management_instructions.pdf

Süüria puhul tulid hindajad järeldusele, et komisjon on üldjuhul põhjendanud raha edasijagamist piirkonna riikidesse loogiliselt; komisjoni Süüriaga tegelenud rühm on kaugeleulatuvate strateegiliste eesmärkide edendamisel ja üldisele abistamisele oodatust suurema mõju avaldamisel hakkama saanud suhteliselt väikese eelarvega, võimalikuks erandiks on vaid Türgi liiga väike panus. Osaliselt aitas seda saavutada hea koostöö teiste ELi rahastamisvahenditega, mis võimaldas humanitaarabi eelarvet kasutada sihipärasemalt. Siiski on seos komisjoni rahastamisotsuste ja Süüria abisaajate vajaduste vahel hägune ning näib olevat olnud poliitilise mõjuvõimu suhtes tundlik.

Saheli puhul võisid hindajad suhteliselt kindlalt väita, et raha kulutati hästi, arvestades seda, kuidas Saheli piirkonna strateegia aitas vähendada suremust. Siiski oli raske öelda, kas samadele tulemustele oleks jõutud ka väiksema raha eest. Igal juhul saadi õppetunde (nt konkreetsete laiaulatuslike projektide tõhususe ja praeguse programmi puuduste kohta) ning nendest võib olla kasu tõhususe edasiseks suurendamiseks.

Lääne-Aafrika rannikupiirkonna projekti puhul kinnitas hinnang, et mitut riiki hõlmav / piiriülene lähenemisviis oli tõhus ja võimaldas komisjoni partneritel paremini aidata kahe riigi vahel edasi-tagasi liikuvaid inimesi, arvestades nende teadmisi selle kohta, milline on olukord ning suutlikkus ja piirangud kummalgi pool piiri. Sellise piiriülese dünaamika kaasamine tugevdab vältimatult kummalgi pool piiri asuvate kogukondade suutlikkust lööke taluda (ehk nende vastupanuvõimet). Samuti võib Côte d'Ivoire'i Vabariigi (kuhu suunati selle perioodi jooksul suurem osa Lääne-Aafrika rannikupiirkonna projekti eelarvest) puhul mõistlikult järeldada, arvestades kriisi tagajärjel tekkinud olukorda ja kannatada saanud inimeste arvu (2012. aastal registreeriti kõige rohkem kahjustatud läänepoolsetel aladel 5,9 miljonit inimest ning kahes kõige enam kahjustatud Abidjani linnaosas elab arvatavasti ligi neli miljonit inimest), et komisjon kui peamine humanitaarabi rahastaja on suutnud saavutada väga suure kulutõhususe taseme, kui lähtuda sellest, et suremusest teavitamine ei suurenenud ning elatusvahendite ja sotsiaalse ühtekuuluvusega seotud meetmed olid tulemuslikud.

Lääne-Aafrika rannikupiirkonna projekti puhul üldiselt ei olnud küll kulutõhusust võimalik hinnata, kuna üldised ja võrreldavad andmed puudusid, ent hindamismeeskond pidas tõhususe määra proportsionaalseks investeeritud vahendite ja abi andvate partnerite suutlikkusega. Kasutusele võetud vahendid vastasid vajadustele, eriti tervishoiuteenuste ja -tarnete ennistamise puhul, ent ka sotsiaalse sidususe ja kaitse valdkonnas.

Pakistani puhul loeti nii ELi rahastuse kvalitatiivseid kui ka kvantitatiivseid väljundeid eelnevalt kehtestatud eesmärke arvestades rahuldavateks. Samal ajal võimaldab ELi rahastus kasutada partneritel ühe universaalse meetme asemel mitut meetet korruga: töö eest anti toitu või raha, jagati sooduskuponge ning kasutati abi otse kohapeale toimetamist abisaajate ja väga sageli ka piirkonna ametiasutuste kaasabil. Komisjon edendas, rahastas ja kasutas konsortsiumi meetodit kahe konsortsiumiga. Ühes neist ärgitas komisjon ühiselt osalema kuut suurt rahvusvahelist vabaühendust ja see sai selle perioodi jooksul 100 % ulatuses komisjoni rahastuse. Selle eesmärk oli parandada abi kohaletoimetamist, saavutada mastaabisääst vara ühise kasutamise abil, tagada standardite järgimine, kasutades iga osaleva organisatsiooni parimaid lähenemisviise, ning vähendada üldkulusid, mis suurendaks tõhusust.

Siiski varjutab komisjoni tegevust Pakistanis ikka veel kriitika suure bürokraatia kohta, mida tuleks komisjoni rahastatud sekkumismeetmete hindamisel arvesse võtta.

Abi andmise vormi valikul (mis mõjutab kulutõhusust ja -tasuvust olulisel määral) eelistas komisjon sellel perioodil rahaülekandeid. Abi andmise vormide hindamine (ka

Süüria puhul) kinnitas, et ELi valitud poliitika oli asjakohane, st teatavas kontekstis ja teatud olukordades rahaülekannete kasutamine suurendas komisjoni rahastatud tegevuse tõhusust.

D) Välishindajate peamised soovitused

- Komisjon peaks eraldama rohkem rahalisi vahendeid katastroofiohu vähendamisele ja/või hädaabi, taastus- ja arenguabi ühendamisele, et võetud meetmete mõju ning jätkusuutlikkus oleks suurem. Tuleks soodustada sünergiat humanitaarabi- ja arengumeetmete vahel, et vähendada survet humanitaarabi piiratud eelarvele, ilma et tehtaks mööndusi humanitaarabi põhimõtete suhtes. Seda tuleks kombineerida valitsuste, arenguvaldkonnas tegutsejate ja teiste rahastajate suurema veenmisega eesmärgiga tagada, et komisjoni töö tulemused võetakse korralikult üle ja tööd jätkatakse.
- Komisjon peaks muutuste teooria alusel sõnastama oma sekkumismeetmete eesmärgid keskpikas plaanis, et tugevdada strateegilist lähenemisviisi. Samuti peaks komisjon piiratud ressursside kõige paremaks ärakasutamiseks uurima võimalusi kulutõhususe suurendamiseks seeläbi, et annab peamistele abiandvatele asutustele senisest rohkem ette kavandatud rahastust.
- Komisjon peaks Sendai raamistikku arvestades tugevdama oma lähenemisviisi katastroofiohu vähendamisele ja ennetamisele ning töötama nendeks meetmete jaoks välja selge strateegia, võttes aluseks ühenduse lähenemisviisi ja valitsuste ärgitamise, et nad võtaksid üle komisjoni rahastatud projektide tulemused.
- Komisjon peaks tagama ja/või toetama seda, et humanitaarabi vajadustele vastavate ressurssidega varustamine oleks piisav ja etteaimatav.
- Komisjon peaks senisest veelgi rohkem soodustama rahaülekannete kasutamist, et rahuldada põhivajadusi asjakohasel määral.

Komisjon vaatab eespool nimetatud soovitused läbi ja teeb kindlaks vajalikud järelmeetmed.

2. lisa. 2015. aasta humanitaarabi ja kodanikukaitse eelarve täitmine³²

Piirkond/riik	Summa miljonites eurodes	%
Aafrika	660	41,6 %
Sudaan ja Lõuna-Sudaan	159	
Kesk-Aafrika	92	
Ida-Aafrika järvede piirkond	62	
Aafrika Sarve piirkond	171	
Lõuna-Aafrika, India ookean	20	
Lääne-Aafrika	141	
Põhja-Aafrika	16	
Lähis-Ida ja Euroopa naaberriigid	560	35,3 %
Lähis-Ida	529	
Euroopa naaberriigid	32	
Aasia, Vaikse ookeani piirkonna riigid	130	8,2 %
Edela- ja Kesk-Aasia	103	
Kagu-Aasia ja Vaikse ookeani riigid	26	
Kesk- ja Lõuna-Ameerika ning Kariibi mere piirkonna riigid	63	3,9 %
Kesk- ja Lõuna-Ameerika riigid	29	
Kariibi mere piirkonna riigid	34	
Katastroofid kogu maailmas	39	2,5 %
Kodanikukaitse	57	3,6 %
ELi humanitaarabi vabatahtlikud	7	0,4 %
Täiendavad tegevused ja tugi	72	4,6 %
KOKKU	1587	100 %

³² Kodanikukaitse puhul ei ole arvud tabelis esitatud riigi/piirkonna lõikes.